

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
August 17, 1994

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 17, 1994

Nr. 159

Lietuvos RTV nelygiai skirsto laiką dėl referendumo

Vilnius, rugpjūčio 6 d. (LR) — Referendume iniciatyvinę grupę rugpjūčio 4 d. vakare išplatino pareiškimą, kuriame teigiama: „Vyriausioji rinkimų komisija 1994 m. rugpjūčio 4 d. nusprendė, kad referendumo dieną rinkėjai turės aštuonis kartus balsuoti dėl vieno įstatymo“. Kaip rašoma apie tai „Lietuvos rytu“, referendumo iniciatorių nuomone, taip buvo pamintas piliečių reikalavimas paskelbti referendumą, kuriuo būtų priimtas vienas įstatymas. „Iniciatyvinę grupę šį Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininkas Zenonas Vaigauskas, paprašytas pakomentuoti minėtą pareiškimą, teigė, jog sprendimas iš balsavimo lapą (biuletenį) ištraukti balsavimui dėl kiekvieno įstatymo nuostatos priimtas vadovaujantis Referendume įstatymu.

Pasak VRK pirmininko, referendumo iniciatoriai, prieš įteikdami galutinį įstatymo projektą, patys suskirstė jį į aštuonias nuostatas. „Jei įstatyme būtų likę straipsniai, kaip buvo anksčiau, būtų balsuojama viena karta už visą įstatymą“, aiškino Vaigauskas. Kartu jis išsakė prielaidą, kad referendumo iniciatoriai galėjo specialiai suskirstyti įstatymą į atskiras nuostatas tam, kad būtų priimtos nors kelios, labiausiai priimtinos.

Be to, Zenono Vaigausko nuomone, balsavimas ne už visą įstatymą, bet už atskiras jo nuostatas yra teisingesnis rinkėjų atžvilgiu. „Vieni galbūt pageidauja žiūrėti Seimo posėdžius per televiziją, kitiems gal labiausiai rūpi, kad būtų kompensuoti jų indėliai, tačiau nei vienu, nei kitu gali nedominti valstybinio turto privatizavimo problemos“, sakė VRK pirmininkas.

Jis taip pat pakomentavo ir kitą tą pačią dieną iniciatyvinės grupės išplatintą dokumentą —

protestą dėl agitacijos „už“ ar „prieš“ referendumą valstybinėse masinėse informacijos priemonėse tvarkos pažeidimo. Minėtame dokumente teigiama, jog valstybinis radijas „išžiliai pažeidinėja“ VRK sprendimą vykdyti agitaciją (kampaniją) tik nustatytu laiku. Kaip pavyzdžiui pateikiami Seimo nario Kęstutis Jaskelvičiaus ir ministro pirmininko Adolfo Šleževičiaus pasisakymai prieš referendumą per valstybinį radiją.

„Iš VRK narių mes sudarėme komisiją, kuri perklausys minėtų pasisakymų ir išnagurs, ar buvo pažeista agitacijos tvarka“, sakė Z. Vaigauskas.

Pasak jo, rugpjūčio 9 d. ši komisija pateiks savo išvadą, ir jeigu paaiškės, kad protestas buvo pagrįstas, laikas, skirtas agitacijai prieš referendumą, bus atitinkamai sumažintas.

Lietuvos Radijo/Televizijos ekonomikos ir ūkio direktorius J. Neverauskas, šiuo metu pavaduojantis Lietuvos RTV generalinį direktorių Laimoną Tapiną, paprašytas pakomentuoti referendumo iniciatorių protestą, informavo, jog K. Jaskelvičiaus, ir A. Šleževičiaus pasisakymų per valstybinį radiją iršiai yra perduoti Vyriausiajai Rinkimų Komisijai. „Jeigu VRK nusprendė, mes skirsime papildomai laiko už referendumą agituojančiai pusei“, sakė jis. Kita vertus, J. Neverauskas pripažino, kad Lietuvos RTV „yra nusizengusi“, nes ministras pirmininkas agitavo prieš referendumą ne pagal iš anksto sudarytą tvarkaraštį. Nors, jo nuomone, šis nusizengimas nebuvo tyčinis, radijo ir televizijos darbuotojai buvo dar kartą išpėti, kad nepažeidinėti referendumo agitacijos tvarkos.

„Sunku kontroliuoti, kad nė vienoje laidoje nebūtų ne žodžio apie referendumą, tačiau mes stengsimės, kad visiems būtų sudarytos lygios galimybės“, sakė J. Neverauskas.

Socialdemokratai nepritaria referendumui, bet pritaria jo tikslui

Vilnius, rugpjūčio 16 d. (Elta) — Antradienį spaudos konferencijoje Seimo Socialdemokratų frakcijos atstovai išdėstė Lietuvos Socialdemokratų Partijos (LSDP) išplėstinio prezidento nuomonę apie referendumą.

Frakcijos seniūnas Aloyzas Sakalas teigia, kad referendumais priiminėti įstatymų nereikėtų, o juose turėtų būti svarstomi principiniai dalykai. LSDP ilgai nepateikė savo pozicijos referendumo klausimu, nes, likus daugiau nei 15 dienų iki balsavimo, dar galima pakeisti balsavimo lapo tekstą, tačiau referendumo organizatoriai to nepadarė.

Socialdemokratai išskiria tris pagrindines problemas: nuvertėjusių indėlių kompensavimą, valstybės turto grobystą, naudojantis netobulais privatizacijos įstatymais bei vyriausybės nutarimais ir kovą prieš organizuotą nusikalstamumą, teisėtvarkos bei teisėsaugos sustiprinimą.

LSDP prezidentams pritaria referendumo iniciatorių keliama problemų pagrįstumui bei aktualumui ir mano, kad už žmonių nepasitenkinimą sukėlusią situaciją iš dalies atsako ankstesnės vyriausybės, o labiausiai — LDDP.

Rusija laikysis sutarčių, nors jos neratifikavotos

Maskva, rugpjūčio 6 d. (BNS) — Rusija laikysis prezidento Boris Jelcino pasirašytų sutarčių su Latvija bei Estija ir tikisi to paties iš Baltijos partnerių, pareiškė Rusijos užsienio reikalų ministerijos pareigūnas, kuris rūpinasi santykių su Baltijos valstybėmis klausimais, Sergėj Prichodka.

Jis pastebėjo, kad tiek Rusijos, tiek Latvijos bei Estijos parlamentai šiuo metu atostogauja, todėl negali iki rugpjūčio

Rugpjūčio 2 d. Vilniuje lankantis Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas John Major, su juo susitiko ir visų trijų Baltijos šalių ministrai pirmininkai. Po bendros spaudos konferencijos visi keturi nusifotografavo (iš k.): Estijos Mart Laar, Britanijos John Major, Latvijos Valdis Birkavs ir Lietuvos Adolfas Šleževičius. Tarp kitų dalykų buvo kalbėta ir apie visų trijų Baltijos šalių glaudesnę integravimąsi.

Vakarai galėtų paremti rusų repatrijavimą

Vilnius, rugpjūčio 8 d. (LR) — Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) frakcijos Seime vadovas Vytautas Landsbergis rugpjūčio 3 d. kalbėdamas Vokietijos radijuje ARD, sakė, jog Baltijos šalims susijungti daug padėtų tai, jei Vakarų šalys priimtų iš Latvijos bei Estijos norinčius emigruoti rusus bei kitataučius.

Kaip rašo „Lietuvos rytas“, tame pasikalbėjime pirmausia buvo tairautasi apie rugpjūčio 27-osios referendumą, kuris, žurnalisto nuomone, peržengė ekonominių reikalavimų ribas. Referendume tikslus V. Landsbergis išdėstė tokia tvarka: kova prieš korupciją ir neteisėtą privatizavimo formas, po to — indėlių kompensavimo problema. Pasak jo, tik apsaugojus valstybės turtą nuo išgrobystos ir tik tada toliau jį privatizuojant, gali atsirasti fondai ir santaupoms kompensuoti.

„Jeigu referendumas laimės, juo bus priimtas ir tas įstatymas dėl valstybės valdininkų turto pajamų deklaravimo, kurį Seimo dauguma kartu su prezidentu atmetė“, sakė Landsbergis.

Pasiteiravus, ar nebūtų tikslinga rengti pirmalaikis Seimo rinkimus, jei referendumu bus priimtas Tėvynės Sąjungos pateiktas įstatymo projektas, Landsbergis pabrėžė, kad ši partija jau praėjusiais metais pasisakė už ankstesnius Seimo rinkimus, tik rezervuotai buvo žiūrįma į idėją surengti referendumą tiesiogiai dėl rinkimų. Jei toks referendumas nepasisektų, tai valdžia, jo nuomone, interpretuotų šį rezultatą kaip pasitiekimą ja, nors iš tikrųjų žmonės dabartine valdžia nepasitenkina.

Vytautas Landsbergis sakė, kad labiausiai tikėtų Seimo rinkimus surengti kitų metų pradžioje kartu su savivaldybių rinkimais.

Tranzitas tvarkoj, koridorius — ne

Paprašytas pakomentuoti „tranzito koridoriaus“ problemą, aptartą ir Didžiosios Britanijos ministro pirmininko John Major vizito į Lietuvą metu, Seimo opozicijos vadovas pareiškė: „Kazin, ar Didžioji Britanija padės mums atsilaukyti prieš Rusijos tolesnį spaudimą ir reikalavimus, pavyzdžiui, „apsaugoti“ tą koridorių“.

„Mes nesame už tai, kad būtų uždraustas bet koks karinis tranzitas per Lietuvą, bet manome, kad Lietuva gali išvengti Lietuvą įpareigojančios sutarties. Aš nemanau, kad kuri nors Vidurio Europos ar Vakarų Europos šalis norėtų turėti karinį koridorių per savo žemę. Ir mūsų atveju tai yra dar sudėtingiau, kurioje mes matome, jog Karaliaučiaus sritis turėtų būti demilitarizuota, bet ne militarizuojama koridoriaus pagalba“, — teigė V. Landsbergis.

Žurnalistui pastebėjus, jog J. Major, atrodo, pritaria tokiame koridoriui, V. Landsbergis atsakė: „Aš manau, taip yra todėl, kad jis yra toli nuo čia. Beje, jis pats padarė tokią išlygą. Manau, kad Vokietija gali mus geriau suprasti“.

Kaip paspartinti Baltijos valstybių integravimąsi?

Į klausimą, ar dabar, kai jau pasirašytos sutartys dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš Latvijos ir Estijos, nebūtų galima paspartinti Baltijos valstybių integravimosi proceso, Landsbergis atsakė, kad Rusijai pasisekė pasiekti, jog kariuomenės išvedimas nebūtų visiškasis. Todėl, anot jo, šiandien

sunku labai optimistiškai žiūrėti į greitą Baltijos valstybių integravimąsi.

„Turint galvoje labai didelį rusų gyventojų procentą Estijoje ir Latvijoje, kuris buvo dirbtinai padarytas Rusijos imperinės politikos dėka, šiandien kažin ar mes norėtumėm tokio trijų valstybių susijungimo, kad ir visa kitų tautų gyventojų masė galėtų laisvai judėti visų trijų Baltijos valstybių teritorijoje. Aš manau, kad tas jungimosi procesas galėtų vykti kiek vėliau, jeigu repatriacijos idėja, siūloma repatriacijos programos būtų teisingai supaprastinta Vakarų, gautų paramos ir būtų įgyvendinama. Čia gali suvaidinti vaidmenį ir emigracijos procesai, jeigu Vakarų šalys priimtų didelį skaičių rusų, kurie nori iš Latvijos arba Estijos emigruoti į Vakarų“, kalbėjo V. Landsbergis.

Baltarusija aštrina Adutiškio klausimą

Aptariant Lietuvos ir Baltarusijos nesutarimą dėl Adutiškio geležinkelio stoties, Vytautas Landsbergis atsakė į klausimą, ar tai simbolinis dalykas, ar tipiškas atvejis, kai mažos šalys, išsivadavusios iš imperijos, laikosi įsikabinusios mažesnių joms priklausančių žemės gabalėlių, ir dėl to kyla ginčai.

Pabrėžęs, kad konflikto nėra arba dar nėra, jis tvirtino, kad dėl 5 hektarų susitarė, be abejo, galima, tačiau šį klausimą Baltarusija pradėjo labai aštrinti. Sakydamas, jog jam labai nesinorėtų matyti tokio Rusijos politikos pasisekimo, kaip Lietuvos ir Baltarusijos konfliktas, V. Landsbergis atkreipė dėmesį, kad konflikto atveju „Maskva būtų pirmasis kandidatas į tarpininkus ir taikytojus“.

Žmonės dar nelaisvi nuo grasinimų iš Rytų

Vokietijos radijas ARD klausė: ar dabar, kai netrukus minėsime Baltijos kelio penktąsias metines, žmonės jaučia, kad gyvena laisvoje valstybėje?

Pabrėžęs, kad žmonių galimybės bendrauti su pasauliu, pasirinkti savo veikimo būdus yra visiškai kitos negu prieš penkerius metus, kad laisvė šiose srityse iškovota, V. Landsbergis pastebėjo, jog žmonės nėra laisvi „nuo netikrumo, nuo grasinimų, kurie kyla iš Rytų“.

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Rusija reikalauja traukinius praleisti be vizų

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (BNS) — Rusija ir Baltarusija jau beveik susitarė, kaip Rusijos traukiniai traukiniai aplenks Lietuvą, pranešė valstybinės įmonės Lietuvos Geležinkeliai generalinis direktorius Algirdas Klieris. Pasak jo, jau sudaryti šių traukinių judėjimo per Baltarusijos teritoriją tvarkaraščiai.

Spaudos konferencijoje ketvirtadienį jis sakė, kad paleidus tarptautinius traukinius kitais maršrutais, jų susigrąžinti bus beveik neįmanoma. Be to, tokiu atveju Lietuva prarastų ir savo tarptautinius traukinių reišus iš Vilniaus į Budapeštą ir Sofiją, nes lietuviški vagonai yra prijungiami prie Rusijos tarptautinių traukinių.

Kasdien per Lietuvą važiuoja septyni tarptautiniai traukiniai — iš Sankt Peterburgo per Varšuvą į Berlyną, Lvovą, Kaliningradą, Sofiją, taip pat iš Maskvos į Kaliningradą bei iš Talino į Minską. Kaip žinoma,

Rusija jau anksčiau grasino aplenkti Lietuvą dėl ilgo traukinių stovėjimo prie sienos. Lietuva ėmėsi priemonių, ir nuo šių metų pradžios pasienyje traukiniai stovi ne ilgiau kaip 40 minučių, o į Kaliningradą jie važiuoja visiškai nestodami šalies teritorijoje, išskyrus atvejus, kai reikia techniškai juos apžiūrėti.

Kaip paaiškino Susisiekimo ministerijos sekretorius Arvydas Leščinskas, Rusijos geležinkelio administracija iš tiesų grasina pakeisianti tarptautinių traukinių maršrutus, jei Lietuva neįves juose bevizio režimo, kadangi dabar šie traukiniai važiuoja beveik tušti. Toks bevizio režimas dabar yra tik traukinyje Maskva-Kaliningradas.

Pasak A. Leščinsko, Susisiekimo ministerija kreipėsi į Lietuvos Užsienio reikalų ministeriją, prašydama priimti vienoki ar kitoki sprendimą, tačiau atsakymo dar negavo.

Isteigtas Lietuvos Vystymo Bankas

Vilnius, rugpjūčio 16 d. (Elta) — „Lietuvos Vystymo Banko“ įsteigimas — tai didelė parama plėtojant Lietuvos ekonomiką ir ypač smulkųjį bei vidutinį verslą“, pasakė finansų ministras Eduardas Vilkėlis. Antradienį jis su Europos Rekonstrukcijos ir Plėtros Banko (ERPB) direktoriumi David Hexter pasirašė ERPB ir Lietuvos vyriausybės sutartį dėl Lietuvos Vystymo Banko įsteigimo.

Po pasirašymo spaudos konferencijoje buvo informuota, kad Lietuvos Vystymo Banko pradinis akcijų kapitalas sudaro 5 milijonus ECU (tarptautinis Europos Sąjungos piniginis vienetas). Banko steigėjai ir akcininkai — Lietuvos vyriausybė, atstovaujama Finansų ministerijos, kuriai priklauso 64% akcinio kapitalo, bei Europos Pokonstrukcijos ir Plėtros Bankas, kuriam priklauso 36%. Iš 1.8 milijono ECU, kuriuos suteikė ERPB, Specialusis Baltijos Investicijų Fondas skirs 50%; kitą pusę skirs ERPB iš savo šaltinių.

Lietuvos pusės įstatinio kapitalo dalį sudaro pastatas ir kita, didesniąją dalį, pinigai — 2 milijonai JAV dolerių iš Švedijos suteikto 28.5 milijono dolerių kredito. Kitamet šios lėšos bus skirtos iš valstybės biudžeto.

Ypač didelę paramą steigiant Lietuvos Vystymo Banką suteikė Skandinavijos šalys ir jų įsteigtas Šiaurės Šalių Investicijų Bankas, kurio specialistai

„Mūsų ateitis gali būti tikrai nepriklausomų valstybių ateitis arba kokių nors pusiau satelitinų valstybių, pajungtų Maskvos diktatui, statusas. Mums kartais atrodo, kad Vakarų valstybės sutiktų ir su vienu, ir su kitu variantu. O mes norėtumėm turėti kitoki Vakarų solidariumo jausmą, tvirtesnę jų poziciją mūsų ateitis požiūriu“, sakė Landsbergis.

Baigdamas pasikalbėjimą, jis pastebėjo, kad Didžiosios Britanijos premjeras, viešėdamas Lietuvoje, išvengė atsakymo į klausimą, ar krizės arba didėjančio Rusijos spaudimo atveju mes turėsime tikrą Vakarų paramą.

parengė banko veiklos strategiją, konsultavo, apmokė Lietuvos Vystymo Banko darbuotojus.

Žemdirbiai mokosi ekologiskai ūkininkauti

Vilnius, rugpjūčio 8 d. (LR) — Penkiolika Lietuvos organinės biologinės žemdirbystės bendrijos „Gaja“ narių rugpjūčio 6 d. išvyko į Lenkijoje vykstantį tarptautinį simpoziumą, skirtą ekologinio ūkininkavimo organizatoriams. Jų tarpe buvo Biržų, Molėtų, Kauno rajonų ūkininkų, Žemės ūkio Akademijos, Joniškio žemės ūkio mokyklos dėstytojų, Žemdirbystės Instituto mokslininkų. Delegacija taip pat aplankys kolegų — Lenkijos ekologinio ūkininkavimo organizacijos „Ekoland“ narių ūkius, susipažins su ekologišku maisto produktų gamybos įmonių veikla.

Gajos bendrijai, vadovaujamoje Žemės ūkio akademijos profesorius Petro Lazausko, jau yra daugiau kaip šimtas narių ir remėjų. Ji priimta ir pasaulinė ekologinio ūkininkavimo organizacija IFOAM.

Pagal šios organizacijos programą Gajos atstovai prieš kurį laiką sėmėsi patyrimo Šveicarijos ekologiniuose ūkiuose. Be to, IFOAM Rytų Europos šalyse koordinatore Ursula Soltysiak su „Ekoland“ nariais surengė Molėtuose seminarą Lietuvos ūkininkams, norintiems gaminti gėsmės sveikatai nekeliančią žemės ūkio produkciją.

Ekologiniai ūkiai kuriasi beveik visoje Lietuvoje. Aštuoniems Biržų, Molėtų, Varėnos rajonų ūkininkams, nenaudojantiems nuodų nuo vabalių gintais, bei mineralinių trąšų jau trejus metus, suteiktos pereinamojo laiko pažymos.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 17 d.: Hiacintas (Jacintas, Jackus), Laisvydas.

Rugpjūčio 18 d.: Šv. Joana Pranciška de Chantal; Agapitas, Elena, Alė, Mantautas.

SKAUTYBĖS kelias

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

STOVYKLA „ARAS“ RAKO AŽUOLYNE

Čikagos skautai ir skautės vėl suvažiuojo Rako ažuolynan savo metinei stovyklai. Vėl atgijo užžėlę miško takeliai, o į paukščių čiulbesį įsipyne sesių ir brolių balsai, jų skambios dainos...

Liepos 3 d. atvykę skautai ir vadovai skubiai griebėsi įsikūrimo darbų, nes padangė aptraukę pilki debesys grasino lietuvi. Ne visi suspėjo laiku įsirengti palapines ir buvo lietaus gerai išmaudyti. Naktis buvo labai nerami ir smarkus lietus sugriovė porą palapinių ir gerokai išprausė tokiam „malonumui“ nepasiruošusius jų gyventojus. Buvo proga tapti „jūros skautais“ ir pamilti „jūras“.

Lietui liovusis, stovyklautojai išsididžiojo ir baigė tvarkyti savo pastovykles — stovyklavimas grįžo numatytam tvarkon. Kasdien kelėmės anksti, valgėme šeiminių paruoštą maistingą ir skanų valgi, melėmės, gilinome ir praktiškai pritaikėme skautamokslinio žinias, išsklavome, plaukiuojame baidarėmis, o vakarais susėdę prie laužų dainavome.

„Aro“ stovyklos pakraštyje buvo įsikūrusios „Ažuolo“ ir „Gintaro“ vadovų, jų mokyklų, kuriose 22 kursantams kursas pravedė vs Gilanda Matonienė, vs Kazys Matonis ir jų talkininkai.

Stovyklaujančius nustebo gerai organizuota jaunų šeimų pastovyklė. Savo drausme ir žygiavimu jie stebino ir veteranus stovyklautojus. Jų pasirodymai prie laužų buvo gražiai ir įdomiai pravedami. Kitos pastovyklės taip pat stengėsi kuo gražiau ir įdomiau įvesti ir išvesti savo narius iš bendrų gairių nuleidimo iškilnių.

Šeštadienio pavakare, nuleidus stovyklos gairę, buvo pagerbtas pernai gruodžio pabaigoje tragiškai Karibų jūroje žuvęs jūrų budys jps. Aras Rimavičius ir į jį jo prisiminimą atvykę Aro tėvai ir sesutė Mirga. Stovykla buvo pavadinta a.a. Aro Rimavičiaus vardu, prisiminimui jo dalyvavimo ir vadovavimo daugelyje praėjusių stovyklų. Į gairės nuleidimą atsilankė LSS Tarybos Pirmios pirmininkas vs. fil. Kęstutis Jėčius, LSS Brolijos jūrų skautų skyriaus vedėjas jvs fil dr. Algis

Paulius, „Aušros Vartų“ tunto tuntininkė ps Renata Borucki, „Nerijos“ tun-to tuntininkė js Vija Paulienė ir „Kernavės“ tunto tuntininkė atstovaujanti Gailė Butts.

Gražų sekmadienio rytą visi stovyklautojai susirinko prie ežero, kur šv. Mišias aukėjo stovyklos kapelionas kun. Jonas Duoba, MIC, pirmą kartą stovyklaujantis šioje stovykloje. Jūros dienos iškilmes pravedė jūrų budys v.v. Aidis Palubinskas. A.a. Arą Rimavičių ir visus mirusius brolius ir seses pagerbiant, ežero viduryje į gelmes buvo nuleistas vainikas. Vainiką gabenęs burlaivis buvo lydimas sesių ir brolių garbės regatos. Nuo kranto stebint vaizdas buvo įspūdingas.

Beveik kasdien vyko iškylos. Įdomiausias buvo iškylos baidarėmis su vienos nakties pernakvojimu prie netoliese esančio ežero. Nebuvo užmirštas ir sportas į kurį įsijungė nemažas būrys sporto entuziastų. Tradicinė sporto diena stovykloje buvo smagi ir sėkminga.

Šioje stovykloje skautai ir skautės kasdien vieną valgi gaminosi patys. Gamindamiesi įrodė, kad galėtų patys išsimaistinti ir be modernių virtuvų, ar virėjų.

Vakaronių metu buvo atskirti ir bendri laužai. Laužų pasirodymai įvairūs ir dauguma gana aukšto lygio. Buvo daug dainuojama, nes skautai ir skautės kasdien mokėsi dainavimo. Kaip visada, dainavime ir pasirodymuose pirmavo sesės.

SĖKMINGA JŪRŲ SKAUTIJOS STOVYKLA LIETUVOJE

Kapitoniskėse, Kaišiadorių raj., prie Kauno marių liepos 7-18 d. vyko Kauno jūrų skautų tunto „Divytis“ rengta Lietuvos jūrų skautų stovykla. Daugiau negu 100 skautų iš Vilniaus, Jonavos, Kretingos, Klaipėdos, Panevėžio, Kauno rajono bei paties Kauno mokėsi jūrinių gudrybių, gerojo darbo metu tvarkė mišką, laivinosi skautoramose, varžėsi plaukiodami laivais, išėjosi ir linksminosi prie laužo ir diskotekose.

Nesant vėjo, buvo labai įdomūs užsiėmimai su Kauno rinktinės savanorių karininkais ir kariais. Stovykloje lankėsi Lietuvos jūrų skautų sąjungos A. Smetonos budžių igulos vadovas Aidis Palubinskas, gintarė Laima Pauliūtė bei keli jūrų skautai, bendravę prie laužo. Aidis ir Laima pravedė ir užsiėmimą su Kauno budžių ir gintarių kandidatais, emis. Stovykloje lankėsi ir Čikagos „Lituanicos“ tunto tuntininkas js Marius Naris. Stovyklau-

žvalios „Kernavės“ tunto paukštytės ir linksmos jų vadovės Nida Tijūnelytė ir Nida Januškytė „Aro“ stovykloje, Rake.

Nors praėjusieji turėta laužavėdžių kursai, bet broliai silpnai buvo atstovaujami laužų pasirodymuose.

Šiomet oras buvo labai nepastovus. Dangus apsitraukęs debesimis negailėjo nepasidomio lietaus. Buvo ir gerokai šaltų naktų. Todėl ypatingai džiaugėmės saulėtomis dienomis; visų nuotaika pakildavo ir kartu su sese Julija galėjome sakyti: „Leiskit mums gamtoj gyventi ir džiaugtis su paukšteliais ir daina“.

Stovyklos pasiekimas priklauso ne vien nuo vyriausių stovyklos vadovų, bet nuo draugininkų, laivų vadų, skiltininkų, o svarbiausiai — nuo pačių stovyklautojų nusiteikimo stovyklos programos vykdymui. Norintieji pakilti į aukštesnio patyrimo laipsnius, turėjo tam užtenkamai galimybių, tik gaila, kad kai kurie stigo noro.

Ypač sesės pasižymėjo gražių darbų projektais. Nuo jų neatsilikio ir jaunosios šeimos su savo atžalynu.

Šiomet valgėme vien „Lituanicos“ valgykloje, kas buvo žymiai ekonomiška ir suteipė maitinimo darbuotojų skaičių. Vyriausios šeimininkės pareigas ėjo Daina Dumbrienė. Skautai ir skautės buvo labai

AUSTRALIJA

„DŽIUGO“ TUNTO STOVYKLA

Po Velykų 1994 m., Togs ūkyje, Daylesforde, 4 dienas sėkmingai stovyklavo trisdešimt penki skautai ir vadovai iš „Džiugo“ tunto. Stovykla praėjo sklandžiai ir linksmai, šildant rudens saulutei, prie garsaus Vombatų miško, Lukaičių šeimos atostogauti skirtame ūkyje.

Stovyklos viršininku buvo nauja „Džiugo“ tunto tuntininkė vyr. sesė Pamela Sadauskienė. Viršininko pavaduotoju — s. Povilas Kviecinskas. Adjutantu buvo s.v. Juozas Lukaitis. Adjutanto pavaduotoju — prit.

patenkinti maistu. Gal negalėjo įtikti tik namuose išlepintiems ir nežinantiems ko nori, o tokių visuomet pasitaiko.

Stovykloje laikas labai greit bėga. Rodos, nesėjome įsirengti, susidraugauti, o jau atėjo liūdniausia diena stovykloje, kai reikia griauti palapines, ardyti papuošimus, krautis daiktus ir su širdgela sakyti: „Sudieu, sudieu. Gal ir vėl kada susitiksim...“

vs fil A. Pauzuolis

jančius aplankė ir Lietuvos Respublikos prezidentas A. Brazauskas. Jis dalyvavo skautams duodant įrodį, buriavo Kauno maršose, ragavo bebrų gamintos ryžių košės, bendravo su skautais prie laužo.

Stovykloje buvo įsteigta LSS Jūrų skautų šaka. Kauniečių grupė baidarėmis praplaukė sudėtingą Strėvos upės atkarpą. Į stovyklą Kauno jūrų skautai nakties žygiu atkėlavo „jola“, ir viena gelbėjimosi valtele, grįžo vienu tvirtu „jolu“, buriuodami prieš labai stiprų vėją. Blogesni laivai buvo perbukuruoti su igulomis. Vilniečiai nuo Kauno į stovyklą atplaukė savo desantine valtimi, o po stovyklos surengė žygį iki Birštono. Kauniečiai rugpjūčio mėn. Žeimenai ir Nerimi plaukė iki Vilniaus.

VADOVŲ SEMINARAS LIETUVOJE

Liepos 22-24 d. Žervynose, 1989 m. pirmosios vadovų stovyklos vietoje, minėtai stovyklai pažymėti ir LSS padėčiai aptarti, vyko LSS vadovų seminaras. Jame daugiausia dalyvavo tebeveikiančios s. Pijaus Ambrozaičio Tarybos padalinių vadovai, taip pat Kauno ir Vilniaus jūrų skautijos vadovai, kai kurie atstovai iš K. Jurskienės Tarybos vienetų, minėtos Tarybos brolijos vadovai. Seminare lankėsi ir kalbėjo LSS — Lietuvos Skautų sąjungos brolijos Vyriausias skautininkas v.s. fil. Albinas Sekas iš Los Angeles, skautininkas Kuzma iš Kanados ir vs fil. Vytautas Mikūnas iš Čikagos. Buvo visų vieningai pasisakyta prieš korrespondencinio suvažiavimo bū-

skautė Daina Didžytė. Brolių vadovu — s.v. Rimas Skeivys. Sesių vadovė — sk. Rasa Statkuvienė, vilkiukų vadovė prit. skautė Daina Tamašauskaitė.

Visi skautai stovyklavosi palapinėse, tik vilkiukai miegojo sename akmeniniame name, statytame 1860 metais. Vilkiukams ypač patiko pelės ir šikšnosparniai, kurie gyvena tame sename name!

Skautininkas Povilas Kviecinskas išmokė skautus įsirengti tikrą miško stovyklą.

Sekandnią dieną visa stovykla turėjo iškylą ir ėjo iki pietų. Pietums iškylautojai paruošė australišką „bush tucker“ — damper.

Stovyklos metu skautai ir skautės dažnai padėdavo virti valgi ant laužo. Tiekėmės, kad grįžt namo, jie atims virtuvę iš savo tėvų!

Laužas visada buvo vienas iš labiausiai mėgiamų renginių. Kiekvieną vakarą visi stovyklautojai su malonumu susirinkdavo prie ugnies.

Ačiū visiems vadovams ir tėvams, padėjusiems organi-

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytjo adreso, gavus iš jo mokėti, atžymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštą	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštą	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Jūs grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamos gavus prašymą.

zuoti ir praveisti stovyklą. Ačiū Daliai Didžienei, Julijai Lukaitienei, Gitui Tamašauskui ir Jurgui Meiliūnui. Ypač visi dėkingi Povilui Kviecinskui — mūsų stovyklos virėjui, kuris mus maitino.

s.v. Juozas Lukaitis „Tėviškės aidai“

„SIETUVOS“ DRAUGOVĖS IŠKYLA

„Sietuvos“ draugovės skautininkų, vyr. skaučių ir jų šeimų iškyla į Dyer, Indiana, vyks šį šeštadienį, rugpjūčio 20 d. Kviečiamos ir draugovėi nepriklausančios sesės. Svetingu

DALIA E. CEPELE, D.D.S.
„DANTŲ GYDYTOJA“
7915 W. 171st
Tinley Park, IL 60477
(708) 614-6871
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėti angliskai) tel. 708-422-8260

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmo 3 v. p.p.-7 v.v. antr. 12-30-3 v.p.p. treč. uždaryta, ketv. 1-3 v.p.p. penkt. ir šešt. 9 v.v.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-5959 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v.v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakaraais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmo 2 v. p.p.-7 v.v., antr. 9 v.v.-12, ketv. 12-4 v.p.p., penkt. 12-6 v.v.

skautininkų Ričardo ir Sofijos Kunstmanų sodyboje renkames 1 val. p.p. Visos vykstame savomis priemonėmis.

• Legenda pasakoja, kad Roma įkurta 753 m. pr. Kr. balandžio 21 d. Jos įkūrėjai — Romulus ir Remus.

DR. ROMUALDAS POVILAITIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. (312) 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 blokas) vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplešusių venų gydymas
5540 S. Pulaski Rd., tel. 312-585-2802
Pirm. antr. penkt. 9 v.v.-3 v.p.p. ketv. 10 v.v.-7 v.v. trečd. šešt. 10 v.v.-2 v.p.p.
Susitarimo nereikia trečd. ir šešt. Sumokama po vizito

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p. Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauo Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽUOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Jūrų skautų stovykloje Kapitoniskėse, Kaišiadorių rajone. Iš dešinės — stovyklą aplankė Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas, Kauno jūrų skautų „Divytis“ tunto tuntininkas Algimantas Malkevičius, tunto vėliava ir jos palyda.

Kauno Technologijos u-t-o USBF Savivaldybių mokymo centro darbuotojai: (iš dešinės) dr. E. Jasaitis, R. Klepečius, R. Maciulevičiūtė ir atvykę iš Amerikos P. Solinger ir A. Pakštienė.

TAIP STIPRINAMI DEMOKRATIJOS PAGRINDAI

Pasikalbėjimas su Audrone Pakštienė, JAV-Baltijos fondo vyr. programų administratore

— Gegužės 18-19 d. JAV-Baltijos fondas (USBF) Narvos rajone, šiaurinėje Estijoje, suruošė savivaldybių seminara. Kas ten jus nunešė, kur gyvena 98% rusų?

— Istorija įdomi. Praėjusių metų spalio mėnesį darbo kelionėje Taline aplankėme Amerikos ambasadorių Robert Frasur. Jis painformavo mus apie susipainiojusią būklę šiaurės rytų Estijoje, ypač po savivaldybių rinkimų, ir pareiškė pagėdavimą, kad mes savo programą pratęsimė ir į Narvos sritį. Amerikos ambasados pastangomis šiu metų kovo mėnesį Narvos srities savivaldybių darbuotojų delegacija atvyko į Vašingtoną. Aplanke ir USBF įstaigą. Sutarėme, kad pas juos suruošime seminara. Jie, kaip mums dabar papasakojo, manė, kad tai vien tušti pažadai ir tokio seminaro niekad neįvyks. Nustebo, kad po trijų mėnesių pažadas buvo įvykdytas.

— Kokia buvo pagrindinė seminaro tema ir kokia dėsytųjų sudėtis?

— Dėstėme savivaldybių administravimo demokratinėje laisvos rinkos visuomenėje pa-

grindus. Iš Amerikos buvo atvykę ekonomijos vystymo ir gamtos apsaugos specialistai, savivaldybininkai: Lace Futch ir Frank Sherrill, prof. dr. Roger Caves — USBF patariamojo komiteto akademinių programų vedėjas ir Baltijos iniciatyvos direktorius Peter Solinger; taip pat Floridos u-t-o prof. dr. Edvardas Jasaitis, kuris šiuo metu profesoriuja Kaune ir vadovauja USBF Savivaldybių mokymo centrą Kaune, Rygos ir Tartu universitetuose, ir aš. Visi dėstytojai ne tik su geru teoretiniu pasirušimu, bet ir su praktine patirtimi.

Mes šiam seminarui atvežėme anglų kalba paruostą medžiagą, kurios dalis jau buvo išversta į rusų kalbą, „National Geographic“ žemėlapius, miestų biudžetų pavyzdžius.

— Kuria kalba vyko seminara?

— Narvos miesto tarybos pirmininkas Anatoli Paal atidarymo žodį tarė estiskai, parodydamas pagarbą valstybinei kalbai. Vėliau buvo pereinama į rusų kalbą. Buvo ir nesuprantančių rusiskai. Tie galėjo klausytis vertimo į anglų kalbą. Scenoje stovėjo Estijos ir Amerikos vėliavos. Keturių dalyvaujančių miestų merams įteikėme Amerikos vėliavas.

Talino ir Narvos televizijos stotys rodė daug seminaro

rovėmis, nuo kurių kenčia ir kiti Estijos bei kitų Baltijos valstybių miestai. Gi jiems atrodo, kad tos negerovės tik pas juos.

— Kaip Jums asmeniškai atrodo: ar estų-rusų susipriešinimas labai gilus ir ar galima laukti pilietinio susitaikymo?

— Klausimas sunkus. Teko daug kalbėti su estais ir rusais. Susipriešinimas gilus ir turi gilią šaknį. Galiausiai supratu, kad patieinti estų neapykantą. „Mes nesimaišome, kaip vanduo ir alyva“, kalbėjo miesto tarybos narė estė. Visas Narvos kraštas atsidavė labiau Rusijai negu Estijai. Bet, iš antros pusės, kalbant su rusais, buvo galima jausti jų linkimą susitaikyti su tikrove. Čia yra Estija, reikia mokėti estų kalbą. Pageidavo estų kalbos pamokų televizijoje. Padarytas pirmas žingsnis — rusai žino, kad ne jie Estijoje valdantys. Bet dar reikės nemaža laiko ir lėšų, kol santykiai sunormalės.

Kaip minėjau, rusai mus pirmą kartą nepaprastai nuostabiai. Atvėrė mums savo širdis. USBF seminara reiktų vertinti, ne tik kaip treniruotę demokratijoje, bet ir kaip žmogiškosios rankos ištiesimą. Mes padarėme įnašą į šio Estijos rajono įtampos sumažinimą, ir tai gali turėti išliekančių rezultatų.

— Kaip Narvos rajone susikoncentravo rusai?

— Gal maždaug kaip ir Igalinos rajone Lietuvoje. Estijos šiaurės rytai turtingi skalūnais, iš kurių išgaunamas uranijus. Rusai Narvos sritį padarė uždaru rajonu, brutaliomis priemonėmis išgyvendino kolonizacinius estus ir apgyvendino kolonistus. Jau auga jų trečioji karta, ir jie dabar jaučiasi čia buvusiai. Į Igalinos rajoną rusus atvedė atominė jėgainė.

Dar ir dabar galima matyti, kaip skalūnų industrija sužalojo

gamtą, užteršė Narvos upę. Gi santykius dabar tēršia Rusija, kuri susipriešinimą išnaudoja savo politiniams tikslams.

— Kaip jūsų darbą vertina Talinas?

— Estijos valdžia mums labai palanki ir mūsų darbui talkina. Pasibaigus seminarui, Taline susitikome su Amerikos ambasadoriumi Frasur, miesto tarybos pirm. Tiit Vahi, Estijos miestų s-gos atstovais, Soros fondu. Visi sveikino ir dėkojo už Narvos seminaro suorganizavimą. Kai grįžome į Vašingtoną, manau, kad ne be ambasadoriaus žodžio, buvome pakviesti į Kongreso užsienio reikalų komisiją pateikti žodžiu ir raštu informaciją apie padėtį Narvoje.

— Ar lankėtės Latvijoje?

— Taip, savo kelionę Baltijos valstybėse pradėjome nuo Rygos. Atlikome visą eilę reikalų mūsų mokymo centre Rygos u-t-e, planavome su patariamąja komisija, posėdžiavome su Seimo nariais, informavome ir derinomės su Amerikos įstaigomis. Bet noriu kiek grįžti į Estiją. Sekmadienį prieš seminara Narvoje, Tartu mieste dalyvavau katalikų bažnyčioje pamaldose. Prakalbino pirmosios katalikų pradžios mokyklos vedėjas, jaunas vyras, didelis idealistas. Į tą mokyklą vaikus siųsti nori ir protestantai. Kai paklausiau, kokiai vyskupijai jie priklauso, atsakė, kad jų ganytojas esąs, Vilniuje reziduojas, Vatikano pranciškus Justo Mullor Garcia. Kita sekmadienį, V.22 d., Taline katalikų bažnyčioje sutikome vizituantį vyskupą Garcia. Po pamaldų susipažinome ir papasakojome apie savo darbą. Pagyrė, kad nešame demokratiją, kur jos labai reikia. Iš Talino jis ruošėsi vykti į Tartu.

— Kokius planus aptarėte Lietuvoje?

— Frakcijų vadai ir Seimo pirm. Česlovas Juršėnas palankiai vertino mūsų spalio mėnesį ruošiamą seminara parlamentarams tema „Derybų menas ir etika“. Kauno Technologijos universitetui šį rudenį atsiųsime du profesorius dėstyti visuomeninių reikalų administracijos kursą ir du iš ten stažuotei atvešime į Hamline u-tą Mine-sotoje. Pavasario semestru į Kalifornijos u-tą San Diego mieste atvyks po vieną profesorius iš Latvijos ir Estijos.

— Gaunate nemažą sumą iš įvairių fondų ir Amerikos valdžios. Ar visuomenės finansinė parama dar reikalinga?

— Jei paramos neateitų, mūsų

Amerikos vėliavos įteikimas Sillamae miesto merui. Iš kairės: vertėjas Peter Solinger, Audrone Pakštienė ir Aleksander Novohotski.

atsisakiau gręžti. Tos darbo grupės viršininkas iš sykiu manęs labai prašė, žadėjo duoti daugiau maisto, o pas-kui pradėjo grasinti — net pistoletu. Tačiau tuo laiku mažai kas ėmė į galvą. Neėmiau nė aš.

Netoli fabriko miestelyje sąjungininkai pradėjo bombarduoti. Vokiečiai, matyt, nesitikėjo bombardavimo, nes juk visi netoli buvo Šveicarija. Kilo didelė panika. Subombardavo ir tą fabriką, tai mums reikėjo valyti jo griuvėsius, o, kur dar buvo galima, remontuoti ne tik fabriką, bet ir namus miestelyje.

Miestelyje, kur buvo laikomi pieninės arkliai, bomba pataikė tiesiog į arklių vidurį. Vieną arkį permėtė per dviejų aukštų namą į antrą pusę. Kieme, netoli namo, bomba nesprogo ir dar galas kyšojo iš žemės. Buvo kalbama, kad dažnai meta bombas su pavėluotu sprogimo mechanizmu. Kadangi mums reikėjo ten valyti griuvėsius ir naujai uždengti stogą, visi bijojo tos bombos, nes niekas nežinojo, kada ji sprogs.

Daug bombų nesprogdavo, tai ten buvo specialios karo belaisvių grupės, kurios turėjo tokias bombas išskasti. Belaisviai buvo skiriami į tas grupes, kai kuo nors nusikalsdavo: jiems leisdavo pasirinkti bausmę — pakartį, sušaudyti arba išskasti bombas. Aišku, visi pasirinkdavo dirbti su bombomis.

1945 m. balandžio pradžioje pranešė, kad daugumą belaisvių iš ten siųs į didesnę lagerį. Lagerio komendantas pasirinko keliolika belaisvių, kurie jam geriausiai patiko, o kitus nuvežė į geležinkelio stotį. To miestelio geležinkelis dar nebuvo visiškai sudaužytas, tad galėjome išvažiuoti.

Mus nuvežė į lagerį, kuriame anksčiau buvome. Patekau dar ir į tą patį baraką, atskirai nuo rusų. Viln-geno miestas buvo taip pat labai sunaikintas, tai mus vadydavo griuvėsių valyti, kai ką remontuoti. Nors visi žinojo, kas atsitiktų, jei sugautų ką nors paimitant iš valomų namų, bet mažai kas į tą pavojų kreipė de-

mesio. Toje vietoje namai buvo daugiausia kelių aukštų, tai kiekvienas gyventojas rūsyje turėjo kambariuką, kur laikydavo maistą, vaisius ir daržoves. Nors namai buvo labai apgrauti, bet rusiai daugiau liko sveiki, tai belaisviai iš jų dažnai pasiimdavo maisto.

Civilių mažai teko matyti. Kaip ir anksčiau, galėjome maišytis su kitų tautybių belaisviais. Ten buvo daugiausia prancūzų, lenkų, jugoslavų, belgų, bet taip pat amerikiečių ir anglų. Kaip ir kituose karo belaisvių lageriuose, nebuvo karininkų, tik kareiviai. Mūsų barakai buvo aptverti spygliuotų vielų tvora, bet vartai būdavo atviri, tai galėjome vaikščioti visame lageryje.

Vieną dieną atvarė šimtus rusų prie mūsų barako. Mūsų vartus uždarė, o kiti mus perspėjo, kad neitume į jų baraką. Jie visi jau buvo teismo teisti, keletas net nuteisti mirties bausme. Tą bausmę ir vykdavo, nes radome prie barako užkastų. Tai mes stengėmės su jais nieko bendra neturėti.

Mūsų laiką palaikė ryšius su kitų tautybių belaisviais. Teko girdėti, kad prancūzų kariuomenė nebetoji. Buvo kalbama, kad lagerio komendantas su visais sargyb-iniais pasiduos prancūzams, bet lenkai nesutinka, kad rusų belaisviai paliktų lageryje kartu. Jie nori, kad rusus iš to lagerio išvestų. Vadinas ir mus kartu. Iš viso ten buvo 1.200 belaisvių.

Netrukus davė įsakymą apleisti lagerį. Mes visi keikėm lenkus, kad ir mus priskyrė prie rusų. Suskirstė į keturias grupes, dar pasakė, kad kiekvienas gaus po Raudonojo Kryžiaus siuntinį. Pirmoji grupė gavo pake-tus ir išėjo pro vartus, taip pat ir antroji ir trečioji grupė. Mes buvome paskutinėje grupėje. Ejome prie sandėlio pasiimti skirtųjų paketų, kai pasigirdo šautuvų ir kulkosvaidžių šūviai, artilerijos sviedinių sprogimai. Trečiosios grupės keletas belaisvių grįžo atgal. Toje grupėje buvo ir keli lietuviai. Vieną sužeidė, persėvė per pilvą. Mes visi išlaktėmė po lagerį, kur kas galėjome.

Danutė Bindokienė

Kai padangė blykstelė žibais

Lietuviai, savo teritorijos plotu nedidelio krašto žmonės, net ir ilgesnį gyvenimo dalį praleidę tokioje milžiniškoje valstybėje, kaip Amerika, vis tiek kažkur širdies gilumoje krūpteli, kai žinių pranešėjai net nemirktelėję pasako, kad va — vakarinėse Amerikos valstijose gaisras sunaikinęs beveik 400.000 akrų miško. Ir tokius pranešimus girdime kiekvieną vasarą (šalia visų kitų gaisrų, nusiaubusių Kaliforniją, Floridą ir kitas valstijas). Čia ne vienas ar du namai, ar net visas namų kvartalas kuriame did-miestyje. Tokius gaisrus ugnia-gesiai paprastai nesunkiai kon-troliuoja ir užgesina. Minėtuose miškų plotuose su ugnimi šiemet mėgino kovoti per 14.000 žmonių, įjungė ir tą kovą visas moderniausias ugniagesybos priemonės bei žmogaus išmintį, o ugnelė sau šokinėjo šimta-mečių pušų, eglių ir kitų medžių kamienais, tarytum žaisdama ir erzindama pavargusius, nuo dūmų bei suodžių pajudusiais veidais, gaisrininkus.

Teigiama, kad daugumą šiemetinių miško gaisrų, kaip ir kitais metais, sukėlė žaibai. Ugnis ir perkūnas (arba bent žaibas) — senovės dievaičiai, daugelio tautų laikyti pagar-boje, ir šiandien dar nepaklus-nūs žmogaus valiai, nors moks-lininkai mėgina išaiškinti jų atsiradimo procesą ir pažaboti savo tikslams. Galbūt ugnis labiau tiems aiškinimams pasi-duoda: kodėl dega, kas dega, kaip dega ir kaip ta degima su-tramdyti... Bet perkūnija tebėra kone tokia pat paslaptis, kad ir tada, kai pirmieji žmonės su baime stebėjo dangų raizgančius žaibus, staigaus trenksmo su-trupintus milžiniškus medžius, ar po audros degantį mišką. Be abejo, žaibas suteikė žmogui ir tą nuostabią dangaus dovaną — ugnį, įgalinusią jį greičiau ženg-ti pažangos keliu. Pagal legen-das, ugnį Žemė atnešė gerada-riai (ar tai buvo graikų Prome-tėjus, ar lietuvių liaudies kregž-dutė, ar andras) dievu buvo nu-bausti vienokia ar kitokia baus-me. Šiuo atveju ugnis nubau-džia žmogų, kuris neatsargiai su-ja elgiasi, mirtimi nubaudžia ir nepaisančius žaibo pavojų...

Šiandien mokslininkams la-bai aišku, dėl ko girdime per-

kūno trenksmą, bet žaibo atsi-radimas — tai jau kitas reikalas. Žaibai tebėra palyginti nedaug tyrinėti. Tik pastaraisiais metais į juos pradėta kreipti daugiau dėmesio, galbūt ir dėl to, kad žaibai patys į save pri-vertė tą dėmesį atkreipti. Kas-met JAV žaibai mirtinai nu-trenkia 150 žmonių (sueistieji neskaičiuojami), sukelia daug gaisrų, sugadina elektros iren-gimų ir elektra varomos techno-logijos, pridaro daug kitokios ža-los. Apskaičiuojama, kad pasaulyje žaibai blykstelė apie 8.6 mil. kartų per parą, kartu pagamindami maždaug bilijono voltų elektros jėgą. Pernai JAV vasaros metu buvo 15 mil. žai-bo blykstelėjimų, o šiemet, nors vasara dar nepasibaigė, užre-gistruoti 16,457,154 žaibai. Tik apie 20 proc. žaibų pataiko į ku-rį žemės objektą, kiti išsisklai-do padangėje, nepadarydami jokios žalos.

Kai pasaulinėje politikoje, kuri turi, ar neturi lietuviams itakos nuolat siaučia „audros“, rašyti apie tokį natūralų reišk-nį, kaip žaibas — atrodo beveik nemoralu. Tačiau kartais nusi-bosta nuolatinis švaistymasis žodžiais, kaltinimais, pareiškimai ir pasiteisinimais, kad norisi (kaip viduramžiais) grįžti „atgal į gamtą“, gaivalingai, primi-tyviasias šios planetos jėgas, vykstančias milijonus metų prieš žmogaus atsiradimą, ir bū-siančias po jo išnykimo. Kai ku-rie mokslininkai linkę tikėti, kad galbūt su žaibo talka Žemėje prasidėjo pirmosios molekules, iš kurių išsivystė visa gyvybė, o taip pat žmogus. Su tuo nesunku sutikti, nes ir šiandien turime žmonių, kurie mėgsta „žaiuoti, griaudėti“, staigiai užsiplikstinti ir ne vieną „gaisrą“ savoje visuomenėje su-kelti. Kiti, turedami tą dievisko-sios kibirkšties žybtelėjimą, savo aplinkai suteikia daug naudos, uždegdami ir kitus di-džių darbų ugnimi.

Šiaip ar taip, dvidešimtojo am-žiaus pabaigos žmogus į žaibo jė-gą vėl pradeda žvelgti su pa-garba. Ne tokia pat akla baime, kaip mūsų senoliai, kurie meldėsi į Perkūną dievaitį, bet kaip į pavojingą ir nuostabią gamtos galią, į kurią lengvabū-diškai numoti ranka būtų ir neprotinga, ir nenaudinga.

NEBUVO LEMTA ŽŪTI

JUOZAS KULIUKAS

ATSIMINIMAI

25

1945 m. sausio mėnesį labai daug prisnigo. Buvo labai šalta. Mašinos nebegalėjo važiuoti per gilų sniegą, tai kelias dienas turėjome dirbti fabrike. Bet po kelių dienų sniegas ištirpo. Mus vėl vežė akmenų skaldyti. Kai nuvažiuojome, pamatėme, kad obelys dar pilnos obuolių. Negalėjome suprasti, kaip tie obuoliai nenušalo, bet atrodė dar skanesni. Mes, grįždami iš darbo, pasi-veždavom lazdynų šakelių ir pindome tas pintines. Kurį laiką sargybiniai nieko nesakė, bet vėliau jau ne-beleido pasiimti pintinių, kai ejome į darbą, liepdavo palikti sargybinių būstinėje. Po kiek laiko uždraudė laz-dyno šakeles iš viso atsivežti į lagerį.

Kartą lagerio viršininkas bandė iš manęs lazdynus atimti. Kai apsisukau su tomis šakelėmis, jis keletą kartų apsvirtė. Buvo aukštas, laibas, išdžiūvęs. Jeigu taip būčiau padaręs keletą mėnesių anksčiau, nežinau, kokią bausmę man būtų už tai dave, bet tuo laiku lagerio komendantas tik pagrasino, pakeikė ir tuo viskas bai-gėsi.

1945 metų vasario gale, o gal jau kovo pradžioje, šveicarai nutraukė elektros tiekimą. Kai vokiečiai ne-turėjo elektros, sustojo veikti fabrikas. Mes nebeturė-jome darbo. Iš karto dar kasėme netoli fabriko esančiame kalne slėptuves. Man reikėjo greitai kompresuoto oro grąžtu. Darbas buvo tikrai sunkus ir labai daug dulkių. Vandens nebuvo, tai, kol išgręždavau kelias skyles, ne-begalėjai net atsikvėpti. Padirbęs porą dienų daugiau

Nežiūrėjome, kieno tai barakai, kad tik galėtume kur pasislėpti. Kad nereikėtų iš to lagerio eiti, daugumas pasislėpė priešlėktuviniame bunkeryje. Po kiek laiko viskas aprimo. Jau pradėjo temti. Išėjau iš bunkerio ir galvojau, gal pasiseks kur surasti Raudonojo Kryžiaus paketą.

Naktis buvo šviesi, galima gerai matyti. Už lagerio vartų vokiečių sargybiniai stovi rikiuotėje, o belaisviai juos nuginkluoja! Kai mes tai pamatėme, nubėgome į bunkerį. Kiekvienas šaukia, kiek tik gali, kad karas jau pasibaigė.

Daugumas išėjo iš bunkerio, bet vis dar girdėjome nelabai toli kulkosvaidžių ir šautuvų garsus. Keli nuė-jome prie sandėlio, kur buvo sukrauti Raudonojo Kry-žiaus paketai. Ten stovėjo vokiečių sargybinis ir pasakė, kad negali mūsų leisti į sandėlį. Sako, įsakymą davęs kažkoks prancūzų vadas, o jeigu į sandėlį leis, prancūzas jį patį sušaudys. Jis atstatė į mus šautuvą, tai pasitraukė. Nežinojom, ar jis būtų šovęs, ar ne, bet pagaliau supratom, kad tikrai mums atėjo karo belaisvio dalios galas.

Baigėme belaisvio gyvenimą

Nepastebėjome, kaip prabėgo ta naktis. Rytąjaus rytą prancūzai perėmė lagerio valdymą. Vokiečių vadovybė, viršininkus ir sargybinius uždarė. Visą perėmė daugiausia belaisviai — lenkai ir prancūzai, bet buvo ir kitų tautybių, tik nebuvo leidžiama vadovauti rusams. Mūsų laiką taip pat nebelgė, nes belgai ir prancūzai nelabai mėgo pabaltiečius. Ten dar buvo apie 300 rusų. Mes nuėjome į tą patį baraką, kitą dieną dar į jį grįžo daug belaisvių, buvusių trečioje grupėje. Jie pasakojė, kad mieste dar yra vokiečių kareivių. Juos ten apšaudė, tai nemažai žuvo. Kas atsitiko su pirmosiomis dviem grupėmis, taip ir nebuvo galima sužinoti.

(Bus daugiau)

ANTANAS SMETONA — PATRIOTAS IR VALSTYBININKAS

(Dvigubos sukakties proga)
KAROLIS MILKOVAITIS

Tautos atgimimo laikotarpyje Antanas Smetona buvo vienas balsiausių tautos laisvės šauklių ir, laisvę atgavus, — vienas Nepriklausomybės akto signatarų. O tarpkarinės Lietuvos gyvenime, du kartus buvęs valstybės prezidentu, suvaidino pagrindinį vaidmenį. Nors buvo ir nesklandumų, bet to sunku išvengti, nes politiniai vandenys retai tykiai teka tik pasroviui.

Sio straipsnio tikslas nėra svarstyti praeities nuodėmių ir būti vienu kaltintoju, kitų išrišėju, bet pakeičti nuomonę, įsivaizduoti faktą, kad šioje 120 metų nuo pirmojo ir paskutinio Lietuvos respublikos prezidento gimimo ir 50 metų nuo jo mirties.

Antano Smetonos jaunystė

Antanas Smetona gimė 1874 m. rugpjūčio 10 d. Užulėnio kaime, Taujėnų vls., Ukmergės apskrityje. Baigęs Taujėnų pradžios mokyklą ir kiek privačiai pasimokęs, įstojo į Palangos progimnazijos trečiąją klasę. Baigęs progimnaziją galvojo tapti kunigu, bet pakeitęs nuomonę, įstojo į Mintaujos gimnaziją. Čia jis tuoj įsijungė į slapta priešrusišką veiklą. 1896 m. rudenį už lietuvių mokinių kurstyjamą nesikaityti rusiškai maldos buvo iš gimnazijos pašalintas. Po didelių pastangų, jo malonės prašymą švietimo ministrai patenkinus, buvo vėl priimtas, bet ne į Mintaujos, o į Petrapilio IX gimnaziją, kurią baigė 1897 m., taigi jau būdamas 23 metų amžiaus. Tais pačiais metais įstojo į Petrapilio universitetą Teisių fakultetą. Gimnazijoje pasireiškęs tautinės sąmonės veržlumas, universitete dar sustiprėjo. 1899 m. už protestą prieš studentų teisių varžymą buvo pašalintas iš universiteto, dvi savaites kalintas ir po to ištremtas į Vilnių. Po didelių sunkumų pavykus universitetą grįžti, jis 1902 m. už lietuvišką veiklą vėl pašalinamas iš universiteto ir suima. Šį kartą pasisekė greit grįžti ir tu pačių metų rudenį universitetą baigti.

Baigęs aukštąjį mokslą, Antanas Smetona įsikūrė Vilniuje ir plačiai įsijungė į lietuvišką veiklą. 1904 m. vedė Sofiją Chodakauskaitę.

Per 17 metų laikotarpį, t.y. nuo universiteto baigimo 1902 m. iki 1919 m. balandžio 4 d., kada Lietuvos Valstybės Taryba jį išrinko pirmuoju Lietuvos valstybės prezidentu, A. Smetona pasizymėjo kaip gabus visuomenininkas, laikraštininkas, knygų autorius, kultūrininkas bei politikas, Lietuvos valstybės atstatymo reikalais važinėjęs po užsienius ir tarėsis su įvairių kraštų vyriausybėmis atstovais. Pirmą kartą išrinkus valstybės prezidentu, A. Smetona jau buvo sulaukęs 45 m. amžiaus, taigi jau subrendęs žmogus. 1920 m. birželio 19 d. jis perdavė prezidento pareigas Steigiamajam seimui pirmininkui Aleksandriui Stulginskiui.

Antanas Smetona žmogus ir mokslininkas

Savo išvaizda jis nesudarė apšukraus politiko išpuolio. Iš pirmo žvilgsnio jis daugiau priminė vaistininką, gydytoją ar kokio banko direktorių. Buvo nesudėtingo būdo — daugiau namų žmogus, vengė dažno svečiavimosi ir eidavo tik ten, kur būtinai reikalinga. Buvo jautrus, bet gilus žmogus, kurį jaunios valstybės nepasisekimai

labai jaudino. Santykiuose su žmonėmis buvo kuklus ir gana demokratiškas, bet niekuomet neprarasdavo savo kono aristokratiško orumo.

Antanas Smetona buvo mokslo žmogus ir paskelbė nemažai mokslo darbų. 1923 m. buvo pakviestas eiti Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto meno teorijos ir istorijos katedros docento pareigas; vėliau, perkeltas filosofijos katedron, buvo patvirtintas tikroju docentu. Jis mokėjo daug kalbų, be vertėjo laisvai susikalbėdavo prancūziškai, vokiškai, rusiškai, lenkiškai ir patenkinamai kalbėjo angliškai. Iš senųjų kalbų mokėjo lotynų ir graikų tiek, kad galėjo iš jų laisvai versti. Būdamas mokslininkas, jis buvo didelis knygos, meno ir gamtos mėgėjas. 1932 m. Vytauto Didžiojo universitetas A. Smetonai suteikė filosofijos garbės daktaro laipsnį.

Antanas Smetona buvo tikintis žmogus. Jam jau prezidentu esant, prezidentūroje besilankantių tikybų dvasininkai visuomet jo būdavo priimami be eilės ir neretai net pavaišinami. Jo prezidentūros ilgametis kanceliarijos viršininkas buvo kun. dr. Pijus Bielskus. Vienas jo vyriausybės ministrų pirmininkų buvo kun. Vladas Mironas. Faktas, kad baigęs progimnaziją, jis pats buvo bestojas į kunigų seminariją — net įstoja muosius egzaminus jau išlaikęs į Žemaičių kunigų seminariją rodo, kad Antanas Smetona buvo giliai tikintis žmogus. Jo ilgametis asmens adjuntantas pulk. Vaclovas Šliogeris, kuris visuomet būdavo arti prezidento ir todėl gerai turėjo žinoti, savo atsiminimų knygoje: „Antanas Smetona, žmogus ir valstybininkas“, rašo: „A. Smetona buvo religingas žmogus ir su didžia rimtimi išklau sydavo mišias. Jis puikiai žino jo, kada reikėjo sėdėti, kada atsisesti ar klūpoti — to daugelis mūsų šviesuomenės jau nebe-mokėjo“. Anot pulk. Šliogerio, Antanas Smetona buvo švelnios sielos, taikaus būdo, geras žmogus.

Antanas Smetona politikas ir valstybininkas

Antano Smetonos tautinės krypties pasaulėžiūra gimė ne iš karto: jis tik vėliau tapo tos idejos kūrėju ir ideologu. Jo galvosenoje ilgai kaitaliojosi įvairios pakraipos ir jis gana ilgai save laikė dešiniuoju liberalu, siekiančiu vienybės labui suderinti įvairių politinių srovių įsitikinimų skirtumus. Bet to siekio turėjo atsakyti pamatęs, kaip tarp 1920 ir 1926 metų įvairių koalicijų vyriausybės jauną valstybę privedė prie liberalinio chaoso, gresiančio nepriklausomybės praradimo pavojumi.

Jaunoje Lietuvos valstybėje reiškėsi didelė politinė itampa ir savitarpė nesantaika. Partinis susiskaldymas, pasirodęs jau valstybės kūrimosi pradžioje, pirmuose nepriklausomybės metuose dar stipriau pasireiškė, daugiausia iš Rusijos atnešto socialinio radikalizmo ir neriboto raudonojo demokratizmo srovių. Ir Steigiamasis seimas, ir kiti, paprastieji seimai tą radikalizmą piršo, stengdamiesi įgyvendinti tiek konstitucijoje, tiek visose reformose. Įvairios politinės srovės viena su kita varžėsi ir nesugyveno. Tie susiskaldymai ir vyriausybės pada-

Prezidentas Antanas Smetona
1874 VIII.10–1944.I.9

rė nevieninga, todėl bejęs.

Pirmasis paprastas seimas, išrinktas 1922 metų pabaigoje, nedavė jokios partijų daugumos ir dėl nenugalimų tarpusavio ginčų bei rietenų 1923 metų pavasarį, taigi prieš kadencijos galą, turėjo būti paleistas. Nauji rinkimai daugumą davė krikščioniškajam blokui, kuris sugebėjo išlaikyti vyriausybę per visus trejus metus. Tačiau partijų varžytinės tuo metu dar paastrėjo ir nauji 1926 metų rinkimai praėjo užnuodyti rietenų atmosferoje. Kai kurių partijų opozicija, pasinaudodama tikromis ir prasimanymomis vyriausybės klaidomis, su mažumu pagalba paveržė iš krikščioniško bloko daugumą seime.

Nauja koalicinė vyriausybė buvo sudaryta iš valstiečių liaudininkų, socialdemokratų ir tautinių mažumų atstovų. Bet vienybės nebuvo. Socialdemokratai buvo veržlūs, turėjo gerai paruoštą savo siekių

programą ir visur trukdė vyriausybei veikti. Jų įtakoje būdamas, naujasis seimas tuo jau panaikino karo stovį ir kitus tvarkai palaikyti suvaržymus. Tuo pasinaudojo liberališkasis elementas, daugiausia komunistai. Prasidėjo jų demonstracijos po Kauno gatves ir įvairūs išsišokimai net prieš kariuomenę. Labai saugaliavo ir lenkiškoji mažuma. Kilo konfliktas su Bažnyčia. Nusigandusi visuomenė dar daugiau susirūpino, kai Vidaus reikalų ministerija pradėjo nuolat džiūti priešvalstybiniais gaisrais ir prasimanymais. Lietuva dideliais žybiais skubėjo prie priešvalstybinių gaivalų anarchijos. Kai įsidarėse komunistų būriai triukšmavo ir net užplūdinėjo jų giedamam internacionalui nedidinku, socialdemokratų ir tautinių mažumų mūsų kariuomenės, o studentijos protesto eiseną prieš tuos priešvalstybinius gaivalus buvo labai žiauriai raitosios policijos išvai-

kyta, suprantama, kad visuomenė, o ypač karininkija, negalėjo į tai ramiai žiūrėti ir nereaguoti. 1926 m. gruodžio 17 dieną karininkų įvykdytas perversmas privertė atsistatydinti ministrų kabinetą ir valstybės prezidentą dr. Kazį Grinių. Naujuoju valstybės prezidentu seimas vėl išrinko Antaną Smetoną.

Gruodžio 17 dienos perversmą iššaukę įvykiai ir akla turėjo įtikinti, kad Lietuvos piliečiai demokratinėi gyvenimo formai dar nebuvo priaugę. Pats Antanas Smetona apie tai taip išsireiškė: „Demokratiškai gyventi bei naudotis jos vaisiais reikia išmokyti. Tos tiesos dėsnio reikia ieškoti žmogaus sąmonėje, gebančioje skirti, kas yra gera ir kas yra pikta...“

Sutikdami, kad aplinkybių diktuojama Antano Smetonos įvestoji valdymo forma nebuvo perdemokratinė, bet ji taip pat nebuvo autokratinė, nes buvo ministrų taryba, o vėliau ir seimas. Lietuvoje visi gyven-tojai, nors jie būtų skirtingų tautinių ar tikybinių mažumų, naudojosi visomis laisvėmis. Žemės reformos įstatymas, ypač nepatikus lenkams dvarininkams ir kitiems stambiems žemvaldiams, palietė visus vienodai: tiek lenkus, tiek lietuvius. Jokių įstatymų, nukreiptų prieš tautines mažumas, Antano Smetonos valdymo laikais Lietuvoje nebuvo. Lietuvoje nebuvo jokio antisemitizmo. Reikia pabrėžti, kad tuo metu Latvijoje ir Estijoje buvo panašios, ar net dar griežtesnės valdymo formos, negu Lietuvoje.

Antanas Smetona ne visiems įtikio. Bet, reikia atsiminti, kad jis respublikos prezidentu išbuvo net 15 iš 22 nepriklausomybės metų. Tai yra ilgas laiko tarpas, suteikiantis negerovių ieškantiems progą ju surasti ir reikšti nepasitenkinimą. Vieno fakto niekas negali užginčyti: Antanas Smetona suramdė tautos vidaus priešus ir įvedė Lietuvoje tvarką.

Antanas Smetona tragiškai mirė 1944 m. sausio 9 d., Cleveland, Ohio, Jungtinės Amerikos Valstijose.

SUDAROMA LIETUVOS SEIMO IR LIETUVIŲ IŠEIVIJOS ŠIAURĖS AMERIKOJE KOMISIJA

Šį pavasarį Detroit, MI, vykusiame JAV-ų ir Kanados LB krašto valdybų pasitarime dalyvaujančių pritarimo sulaukė siūlymas Lietuvos Seimo įstatymu formalizuoti Lietuvos ir užsienio lietuvių ryšius. Buvo pasisakyta už sukūrimą nuolatines komisijas, kurios paskirtis būtų puoselėti Lietuvoje ir Šiaurės Amerikoje (JAV-se ir Kanadoje) gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą, rūpintis abipuse pagalba ir parama, keistis mokslinė, kultūros ir kita informacija, teikti pasiūlymus Lietuvos Seimui ir kitoms valstybinėms institucijoms komisijos veiklos klausimais.

Konkrečių žygių minėto siūlymo įgyvendinimo reikalu ėmėsi dalyvaujančių pritarimo sulaukė siūlymas Lietuvos Seimo įstatymu formalizuoti Lietuvos ir užsienio lietuvių ryšius. Buvo pasisakyta už sukūrimą nuolatines komisijas, kurios paskirtis būtų puoselėti Lietuvoje ir Šiaurės Amerikoje (JAV-se ir Kanadoje) gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą, rūpintis abipuse pagalba ir parama, keistis mokslinė, kultūros ir kita informacija, teikti pasiūlymus Lietuvos Seimui ir kitoms valstybinėms institucijoms komisijos veiklos klausimais.

Ši pavyzdinė emigracijos ir kitais išieivijai opiais klausimais. LB-nės atstovai asmeniškai pasimatė su Tėvynės sąjungos pirm. Vytautu Landsbergiu, Centro sąjungos pirm. Romualdu Ozolu, Socialdemokratų partijos pirm. Aloyzu Sakalu, Tautininkų sąjungos pirm. Rimantu Smetona, Krikščionių demokratų partijos pirm. pavaduotoju I. Uzdaviniu ir amb. Č. Stankevičiumi, Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirm. Balia Gajausku ir su Lietuvos demokratines darbo partijos pirm. Adolfu Šlezevičium, kuris taip pat yra Lietuvos ministras pirmininkas. Kiek anksčiau klausimas buvo aptartas ir pritarimas gautas iš Demokratų partijos pirm. Sauliaus Pečeliūno.

Siūlymui sukurti komisiją pritarė visu Seime atstovaujama partijų vadovai. Lietuvos Seimo teisiniam skyriui talkinant, dviejų dienų begyje buvo paruoštas Lietuvos Respublikos Seimo projektas nr. 1079. Pagal projektą, komisiją sudaro devyni Seimo nariai (po vieną atstovą nuo politinių partijų ir politinių organizacijų), penki JAV ir trys Kanados lietuvių bendruomenės tarybos parinkti atstovai. Komisija darbo posėdžiams renkasi nemažiau kaip du kartus per metus. Išnagrinėjusi klausimus ir ištyrusi problemas, komisija paruošia pranešimus Seimui, parengia įstatymo projektus. Komisija priima sprendimus bendru susita-

rimu. Komisijos posėdžiuose su patariamojo balso teise kviečiami dalyvauti Lietuvos vyriausybės, ministerijų ir kitų valstybės ir visuomeninių institucijų atstovai. Komisijos nariai turi teisę Lietuvoje ir užsienio valstybėse priimti liudijimus ir praveisti apklausą su jos veikla susijusiais klausimais. Seimas skiria patalpą Seimo rūmuose komisijos veiklai, o Lietuvos valstybė finansuoja komisijos veiklą iš valstybės biudžeto. Komisija steigama ketverių metų laikotarpiui. Jam pasibaigus, Seimas įvertins jos atliktą darbą ir priims sprendimą dėl tolesnės komisijos veiklos. Komisijai pirmininkauja vienas iš Seimo narių ir vienas iš LB tarybų skirtų atstovų.

Rugpjūčio mėnesio pabaigoje Lietuvos Seimas svarstys paruošto įstatymo projektą. Jį priėmus, komisija veiklą pradėtų dar šiais metais. Neabejojama, kad komisija galėtų tapti būtinu forumu nagrinėti bei spręsti išieivijos ir Lietuvos klausimus. Tikimasi, kad pašalinės jėgos ir asmeninės ambicijos nuo begių neuvers šiuo metu į laimėjimą sėkmingai riedančio svarbaus projekto.

LB Inf.

Tenoras Placido Domingo bus Washington operos meno direktorius, bet kartu dar eis ir Los Angeles operos muzikinio patarėjo pareigas.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS
Asmeniskai patamauja ivairiu nuosavybiu
pirkime bei pardavime, mieste ir prie-
miesčiuose. Suinteresuoti skambinkite
BUDRAICIUI
Bus.:312-585-6100, res.:312-778-3971

REAL ESTATE

**GREIT
PARDUODA**

**RE/MAX
REALTORS**
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokė-
sit už apdraudą nuo ugnies ir auto-
mobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

**E L E K T R O S .
ĮVEDIMAI — PATAISYMAI**
Turiu Chicago miesto leidimą.
Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

J.M.Z. Construction Co.
Custom carpeting, rec. rm. addi-
tions; kitchen, bathrm., basement
& deck construction; dry-wall hang-
ing & taping; aluminum siding, sof-
fit, fascia & seamless gutters;
replacement glass block windows;
shingle hot tar & modified rubber
and roll roofs. Expert at tearoffs;
complete tuckpointing; all colors;
chimneys rebuilt. Tel.
708-620-9942.

VILEIŠIAI
TRIŲ BROLIŲ DARBAI TAUTAI
Autorius Antanas Kučys

Inž. Petro, adv. Jono ir gyd. Antano
Vileišių biografijos, susijusios su
svarbiais mūsų tautos ir Lietu-
vos valstybės įvykiais. Petras —
žymiausias kovotojas už lietuviš-
ko laisvę ir pirmojo lietuviško
dienraščio steigėjas, Jonas —
Nepriklausomybės akto signataras,
pirmųjų Lietuvos vyriausybės narys,
pirmasis Lietuvos atstovas Va-
šingtono; Antanas — vienas žy-
miausių ano meto Vilniaus lietuvių
visuomenininkų bei kultūrininkų.

Visų trijų brolių darbai — tai
reikšminga atgimusių lietuvių tau-
tos istorijos dalis.
Knyga yra 624 puslapių, iliustru-
ta istorinėmis nuotraukomis ir įris-
ta kietais viršeliais. Išleido Deveni-
jų kultūrinis fondas. Gaunama „Drau-
go“ administracijoje. Kaina 27 dol.
Užsakant paštu dar prididama:
JAV-bėse 3.50 dol., į Kanadą —
4.00 dol., į visus kitus kraštus —
4.50 dol. Illinois valstijos gyvento-
jai sumoka dar 2.36 dol. mokesčių.
Užsakymus siųsti: **DRAUGAS**,
4545 W. 63rd Chicago, IL 60629.

VIENA KNYGA — VIENAS DOLERIS

VIENIŠI PASAULIAI, romanas. Alė Rūta. 265 psl.
ŽEMAIČIŲ VYSKUPAS MOTIEJUS VALANČIUS. Kun. Ant.
Aleksa. 300 psl.
VIDURNAKČIO VARGONAI, neįtikėtinos istorijos. Česl. Grin-
cevičius. 131 psl.
RAUDONASIS ŠIAUBAS nugalėtoje Vokietijoje. Sabik-
Vogulov. 103 psl.
AIDAI IR ŠEŠĖLIAI, prem. romanas. Vacys Kavaliūnas. 234
psl.
LAISKAI ŽMONĖMS. Giovanni Papini. 215 psl.
PIRMASIS STEBUKLAS, novelės. Azorin. 176 psl.
GYVENIMO VINGIAIS, romanas. Dr. P. Karvelienė. 360 psl.
KALBININKAS JUOZAS SENKUS, biografija. Pr. Naujokai-
tis. 77 psl.
GYVOJI DVASIA, I, II, III, IV t. Mąstymai kiekvienai metų
dienai. Kun. dr. J. Vaitkevičius, M.I.C.
ONA, novelės anglų kalboje. Vyt. Beliajus. 100 psl.
MISTINIAME SODE, atsiminimai. My. Vaitkus. 207 psl.
VIENOS AISTROS ISTORIJA. Mig. Unamuno. 159 psl.
SEPTYNIOS VIENATVĖS, poezija. O. V. Milišius.

Pastaba. Užsakant knygas paštu, Illinois gyventojai
prideda sales tax 8.75%. Tačiau visi — tiek Illinois, tiek ir
kitų vietovių knygos užsakotojai, dar prideda supakavimo
išsiuntimo ir pašto išlaidų apmokėjimui.

IEŠKO BUTO

ieškau 2 arba 3 mieg. kamb.
buto antrame aukšte Brighton
Pk., toliau į vakarus, net prie-
miesčiuose. Skambint:
312-778-6724.

FOR RENT

Išnuomojamas 4 kamb. 2 mieg. bu-
tas 71 St. ir Mozart Ave. apyl. vyr.
amžiaus žmonėms. Tel. 312-778-
1700; vakarais — 708-839-1784.

Išnuomojamas 3 kamb. apsidomas bu-
tas, apyl. 71 St. ir Washtenaw Ave., vie-
nam arba dviem suaugusiems asmenim.
Yra šaldytvas ir virimo plyta. \$325 į mėn.
Kreiptis į Alimą nuo 8 v.r. iki 3 p.p., tel.
312-476-8727.

BUTAI PENSININKAMS, modernūs,
erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje
aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo
seserų priežiūroje. Pasinaudokite proga,
kreipkitės: **Villa Maria, P.O. Box 155**,
Thompson, Ct. 06277.

HELP WANTED

Gyvyulių ligoninei, Glen Ellyn IL
reikalingas prižiūrėtojas. Reikia
prižiūrėti gyvulius ir valyti ligoninę; 5
dienos savaitėje — 37.5 val. Alga ir bu-
tas. Turi turėti žalią kortelę. Skam-
binti: 708-665-1500.

MACHINIST

South suburban job shop has an
immediate opening for experienc-
ed machinist to operate Bridgeport
mills. Must have own basic tools
and make set ups.

ALPHA MACHINE CORP.
17511 Duvan Dr.
Tinley Park, IL
Call for appointment.
(708) 532-2313

Must be able to communicate in English.

SOFIJA OŽELIENĖ

Sofija Tyrulytė-Oželienė, gimusi 1900.10.25 d. Biržuose, i Amžinybę iškeliavo 1994.08.04. Čikagoje. Palaidota Šv. Kazimiero kapinėse, greta savo vyro pulk. dr. K. Oželio, Karo ligoninės viršininko. Lietuvoje ir išeivijoje buvo didelė visuomeninė, vargstantiems pagalbos organizatorė. Per dvidešimt metų negalavo akių nusišalinti.

Pirmojo pasaulinio karo metu su tėvais buvo atsidūrusi Rusijoje, Rogačiove (Mogilevo gubern.), kur baigė šešias gimnazijos klases, o grįžusi į Lietuvą, 1918-19 m., mokėsi Panevėžio gimnazijoje. 1920 m. ištekojo už karo gydyt. K. Oželio. Išaugino tris vaikus, išeivijoje baigusius aukštusius mokslus. Tai būtų gal net trafaletinis Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo pradžios inteligentų šeimos kelias. Sofija Tyrulytė rūpėjo padėti vargstantiems, sergantiems, ligoniams.

1922 m. gruodžio mėn., S. Oželienės iniciatyva, prie Karo ligoninės buvo sukurta „Kariams, ligoniams ir invalidams globoti moterų komitetas“, kuriam ji vadovavo visą laiką. Tą komitetą sudarė Kauno igulos karo gydytojų žmonos, paraganos Karo ligoninės viršininko gen. V. Nagevičiaus. Komitetas, visuomenės remiamas, per trumpą laiką sugebėjo materialiai paremti karius ligonius, invalidus ir užsilikusius laisvės kovų sužeistuosius, besigydančius Karo ligoninėje. Tais pačiais metais surengė jiems Kūčias, pirmąją Kalėdų dieną apilankė su dovanėlėmis Karo ligoninės ir atskirų lazaretų Kauno iguloje virš 1,300 ligonių ir surengė koncertą, kuriame pasirodė iškilią Lietuvos operos dainininkai. Koncertas įvyko antro aukšto ligoninės koridoriuje, kurio auditoriją sudarė gulintys ir sėdintys su ramentais ligoniai. Ypač komitetas rūpinosi džiovininkais kariais, besigydančiais Šveicarijoje, kuriems buvo suteikta virš 6,000 litų parama, o keliems karo invalidams už 3,000 litų įtaisė rankų ir kojų protezus.

Sofija Oželienė

1925 metais Oželienė buvo viena iš Karių šeimų moterų draugijos steigėjų, kuri 1935 m. pasivadino D.L. Kunigaikštienės Birutės draugija. Oželienė buvo tos draugijos ilgametė vicepirmininkė, o 1934-35 m. — pirmininkė. Draugijos garbės pirmininkėmis buvo Ona Stulginskienė ir Sofija Smetonienė. Draugija veikė trimis sekcijomis: švietimo-kultūros, pedagoginė ir karių ligonių ir invalidų globos, kurias sudarė tas pats 1922 m. Oželienės steigtas komitetas. Draugijos narės Vėlinių dieną lankydavo ir puošdavo gelėmis bei žvakutėmis karių kapus, ruošdavo invalidams Kūčias, o materialinei paramai negaluojuantiems kariaus telkdavo lėšas. Čia aktyviausia buvo Sofija Oželienė. 1934 m. sekcija suorganizavo trijų mėnesių sanitarijos kursų su praktika Karo ligoninėje. Prasidėjus II Pasauliniam karui, 1939 m. rugsėjo mėn. gale, sekcija, paraginta kariuomenės vadovybės, suorganizavo mediciniškos tvsrliaus kursus. Oželienės iniciatyva buvo sušauktas Lietuvos moterų organizacijų atstovų pasitarimas su tikslu įsijungti į kursų pravedimą. Sekcija pagalbos kreipėsi į visuomenę: pradėjo plaukti rietimais drobė, pirštines, kojines, baltinius ir piniginės aukos. Birutietėms uoliai talkino: Katalikių moterų d-ja, Moterų tautininkių d-ja, studentų korpus. Filia Lithuania, Patria, Samogitia, Giedra, šaulės, skautės. Po 3 mėn. uolius darbo didelės stirtos tvsrlčių, baltinių ir

paklodžių, Kariuomenės šv. proga buvo perduotos kariuomenės vadovybei. Toliau sekcija suorganizavo priešcheminės apsaugos dviejų laidų kursus.

1927-28 m. Oželienė buvo Paryžiuje su vyru, kuris ten gilino teismo medicinos žinias Paryžiaus Medicinos institute, o ji pati prancūzų kalbos institute mokėsi prancūzų kalbos. 1928-33 m. buvo Kūdikių gelbėjimo d-jos „Lopšelis“ valdyboje; 1929-33 m. — Vytauto Didžiojo komiteto izdo sekcijos period. rinkliavų komiteto p-kė; 1922-26 m. buvo „Vaikelio Jėzaus“ d-jos ir 1924-26 m. „Moterų tautiniam laivynui remti“ d-jos valdybų narė. Atvykusi į JAV, Čikagą, su M. Tumienė ir M. Babickienė 1951 m. atkūrė D.L. K. Birutės d-ja ir jai pirmininkavo iki 1958 m. rudens. 1960 m. netikėtai mirė vyras ir Sofijai pradėjo negalauti akys.

Vis dėlto ji nenustojo būti veikli visuomeninė. „L.D.K. Birutės karių šeimų moterų draugijos dvidešimtmetis“ veikalui parašė tos draugijos veiklos Nepriklausomoje Lietuvoje istorinę apžvalgą. 1974 metais Čikagoje išleido (spausdino „Draugo“ sp.) knygą „Dienų vitražai“. Tai Lietuvos Kauno inteligentijos kelių šeimų gyvenimo vaizdai, perpintant juos su Lietuva užgyvusių įvykių perpasakojimu. Veikalą pradeda 1939 m. gruodžio mėn. Lietuvos įvykiais, kai buvo atgautas Vilnius, kokias tris savaites prieš tų metų Kalėdas. Jos pažįstamų bei draugų gyvenimo vaizdai tėra tik fonas, beletristinė forma padedantis nušviesti to laiko Lietuvos valstybės gyvenimo įvykius. Knygos pirmieji puslapiai, po 1990 metų Kovo 11 d., kai kuria prasme, verti ypatingo dėmesio, nes 1939 m. pabaigoje Lietuvos veikėjų tarpe atsirado žmonių, kurie Vilnių ir jo kraštą visų pirma vertino kaip naujas galimybes savo ekonominei veiklai — kuo greičiau įsigyti ten nustumusias, apleistas imones, namus, investuoti savo kapitalą į to krašto imones ir pan. Po sovietų bazių įvedimo žmonės pradėjo kalbėti: „Vilnius mūsų, o mes rusų“, bet kasdieninis gyvenimas slinko pirmyn; kasdieniniai reikalai nu-

ALBERTAS PAULIKAITIS PALIKĖS ŠIRDYJE IR ATMINTYJE

Gyvenimo sąlygoms nepalankiai susidėjus, Paulikaitių šeimos galvai Albertui neliko kitokio pasirinkimo, kaip tik palikti beveik dvidešimt metų buvusią gūžtą East St. Louis mieste. Todėl, išlaikęs federalinės valdžios nustatytus egzaminus paštininko tarnybai gauti, Albertas ir žmona Marta su trimis mažamečiais vaikais sutarė keltis Čikagon, kur jo laukė valdinė pašto tarnyba. Tiek patčiai Paulikaitių šeimai, tiek ir East St. Louis apylinkių lietuviams šis nusprendimas buvo ir skaudus, ir žalingas, nes šeima spėjo šioje vietoje ne tik išgyventi, bet ir susigyventi. O susigyventi ir įgyti čia gyvenančių lietuvių pagarbą ir meilę savo darbui, mums lietuviško darbo dirvonuose.

Dar vos tik atvykęs Amerikon, Collinsville miestelį, Albertas suorganizuoja ir vadovauja lietuvių liuteronų Jeruzalės parapijos chorui, kuriame uoliai dalyvavo ir Marta su broliais. Šis mišrus choras, sudarytas iš pabėgėlių nuo komunizmo, ne tik Dievą šlovino bažnyčioje, bet tapo pagrindiniu lietuviškų programų dalyviu greta esančiame East St. Louis mieste. Dar po lietuvių Tremtinių Bendruomenės skraiste buvo suorganizuotas dainuojantis, šokantis ir vaidinantis „Nemuno“ ansamblis, kurio choro vedėjas buvo Albertas Paulikaitis. Jis ir jo būsimoji žmona Marta ansamblyje ir dainavo, ir šoko, ir vaidino. Kai kiek vėliau susibūrė orkestrėlin valdantis muzikos instrumentus, Albertas

jų tarpe svajingai virkdė smuiką, dainavo solo, duetas.

Keletas metų bendro lietuviško kultūrinio darbo suartino tą darbą dirbusius, todėl nenuostabu, kad kai kurių suartėjo ir širdys. Albertas ir Marta tapo vyrais ir žmona, vėliau gi — tėvais ir motina trijų vaikų: Rimanto, Dianos ir Ritos. Panašiai suartėjo ir daugiau porų. Šeimų kūrimas šiek tiek pristabdė visuomeninį darbą. „Nemuno“ ansamblis sustojo dirbęs, kol atsikūrė jau kitu vardu: „Aušros“ choras. Chorą ir vėl vedė Albertas Paulikaitis.

Jaunosios šeimos beaugant tiek skaičiais, tiek amžiumi, teko ir vėl atgaivinti savaigalio liutuanistinę mokyklą, kurios mokytoju ir chorinio vedėju sutiko būti darbusis Albertas. „Aušros“ choras ir šeštadieninė mokykla vėl tapo minėjimų ir švenčių programų organizatoriai ir atlikėjai. Iki pat išsikėlimo Čikagon Paulikaitių šeima šiuose vienuose aktyviai dalyvavo.

Esame girdėję tokį posakį: kartą skautas — visados skautas. East St. Louis buvo toks „amžinų“ skautų būrelis, pasiadinęs „Šarūno“ skautais vyčiais. Šiame būrelyje skautavo ir Albertas.

Todėl nenuostabu, kad išsikeliančią iš East St. Louis Paulikaitių šeimą vietinė lietuvių bendruomenė su dideliu apgalvestavimu išlydėjo Čikagon.

Išsikūrę Čikagoje, Albertas ir Marta įsijungė į lietuvių liuteronų Teviškės parapijos religinį ir kultūrinį gyvenimą bei veiklą. Toje veikloje Albertas aktyviai dalyvavo iki jo sveikatos sunegalavimo. Mėgo Albertas iš kitų kalbų verstis giesmes, eilėraščius. Ne vieną ir savo yra parašęs. Viename jo rašyto eilėraščio kiekvieno posmo paskutinėje eilutėje Albertas vis kartoją: „Ar, Teve, Tavo valios tarnas paklusnūs...“ Ir pasikvietė Aukščiausiąsias Albertą į savo dangiškąjį chorą.

Netekusi vyro, liūdi žmona Marta, tėvo netektį skaudžiai išgyvena sūnus ir dukros, gimėnaičiai pasigės nuosirdaus ir mielo šeimos nario, o lietuviškoji bendruomenė pajus didelį nuostolį, netekusi kruopštaus darbuotojo.

Tebūna tau, Albertai, lengva svetingoji Amerikos žemėlė, o artimiesiems gili užuojauta.

Z. Grybinas

LIETUVOS ŽURNALISTAI MOKESI IŠ ŠVEDŲ

Liepos 16-17 d. „Klaipėdos“ viešbutyje Švedijos žurnalistų tarybos narė Lena Fisher ir žurnalistė Caroline Bilander surengė jau trečią seminarą (pirmasis įvyko Vilniuje, kiti du — Klaipėdoje) Lietuvos žurnalistams.

Jonas Dainauskas

DRAUGAS, trečiadienis, 1994 m. rugpjūčio mėn. 17 d.

5

TAIP STIPRINAMI

(Atkelta iš 3 p.)

darbas nutrūktų. Fondų ir valdžios duodami finansai yra reglamentuojami griežtomis taisyklėmis. Kai kurioms išlaidų pozicijoms gaunamų pinigų naudoti negalima. Dėkojame vi-

siems, kurie mūsų darbą vertina ir jo palaikymui aukoja.

— Ar lietuviškoji spauda USBF veikla domisi?

— Spaudai siuntinėjame savo biuletinį ir specialius pranešimus. Tikimės, kad mūsų darbo reikšmė bus geriau suprasta ir parodytas didesnis dėmesys.

Kalbėjosi Juozas Kojelis

A.†A. MONIKA KRASNICKAITĖ LIULEVIČIENĖ

Atesnykai, Džukija 1904 m. liepos 26 d.—1994 m. rugpjūčio 15 d. Annandale, VA užmigo Viešpatyje.

Motina. Auklėtoja. Lietuvių ir prancūzų kalbų mokytoja Lietuvoje ir Vokietijoje. Fabrikos darbininkė Amerikoje. Obelių Nendres ir Mildos Kvietytės vardais parašiusi keturias knygas. Ateitininkė pirmūnė. Viena iš Vytauto Didžiojo universitete ateitininkų Birutės Korporacijos steigėjų. Visą gyvenimą aktyvi ateitininkė. Ji liudijo tiesą, meilę gyvenimui ir Lietuvai, palikdama mums giliai tikinčios taurios asmenybės pavyzdį.

Dėkingi Dievui už jos dosnaus ir darbštaus gyvenimo dovaną lieka: sūnus prof. dr. Arūnas Liulevičius ir marta Aušrelė; dukra Saulė ir žentas prof. dr. Feliksas Palubinskas; dukra Auksė ir žentas dr. Petras Kaufmanas. Vaikaičiai dr. Vėjas ir Gytis Liulevičiai; Linas su žmona Grace, Ginta su vyru Alium Meilum, Kovas su žmona Monica, Milda ir Aidas Palubinskai; Viktoras, Arius ir Vyga Kaufmanai. Provaičiai Viltis ir Almantas Meilai. Brolis Stasys su šeima ir daug kitų artimų giminių.

Vėlionė bus pašarvota ketvirtadienį, rugpjūčio 18 d. nuo 2:00 iki 9:00 v.v. Petkaus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks penktadienį, rugpjūčio 19 d. Iš laidojimo namų 9:00 val. ryto bus atlydėta į Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto šv. Mišios už vėlionės sielą. Po šv. Mišių vėlionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuosirdžiai kviečiame vėlionės bendraminčius ją prisiminti maldoje.

Prisikėlimo viltyje,
Šeima

Pranešame, kad po ilgų negalavimų 1994 m. rugpjūčio 14 d. Moraga, CA mirė

A.†A. ALGIRDAS VOKIETAITIS

Vėlionio Algirdo palaikai bus palaidoti Lietuvoje.

Liūdesyje pasilike: sūnus Algirdas Kaare, sesuo Gražina ir brolis Kęstutis.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. VLADAS SKRIPKUS

Minint mūsų mylimo Brolio, kurio netekome 1993 m. rugpjūčio mėn. 20 d., mirties sukaktį, šv. Mišios už vėlionį bus aukojamos š.m. rugpjūčio mėn. 20 d. 8 val. ryto, šeštadienį, Pal. Jurgio Matulaičio Misių koplyčioje, Lemont, IL.

Prašome gimines, draugus ir pažįstamus tą dieną prisiminti vėlionį Vladą savo maldoje.

Nuliūdę: brolis, sesuo, giminės ir artimieji.

PADĖKA A.†A. BRONĖ VESELKIENĖ

Mūsų mylima žmona ir Sesutė mirė liepos 22 d. ir buvo palaidota liepos 26 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Norime padėkoti visiems, kurie suteikė jai paskutinį patarnavimą ir padėjo į Amžino Poilsio vietą.

Nuosirdžiai dėkojame klebonui kun. Jonui Kuzinskui ir kan. V. Zakarauskui už maldas koplyčioje.

Dėkojame kan. V. Zakarauskui už gedulingas šv. Mišias ir kleb. J. Kuzinskui už apeigas kapinėse.

Mūsų gili padėka giminėms ir draugams už šv. Mišių aukas, už aukas „Lietuvos Vaikų Vilties“ fondui ir pareikštas mums užuojautas spaudoje.

Didelis aciū karsto nešėjams, atlikusiems paskutinį patarnavimą vėlionei.

Dėkojame sol. D. Stankaitytei už gražų giedojimą pamaldų metu.

Dėkojame laid. direktoriui A. Petkui už gerą ir rūpestingą patarnavimą.

Nuliūdę: vyras Jonas Veselka ir brolis Kazys Linkus su šeima.

LDK Birutės draugijos Sanitarinės sekcijos talka, ruošiant tvsrlčius 1939 m. Stovi — antroji iš kairės — Sofija Oželienė.

Prenumeruokite BRIDGES

JAV Lietuvių Bendruomenės žurnalas anglų kalba leidžiamas 10 kartų per metus:

Prenumerata — \$18.00 - JAV, \$32.00 - Užsienyje

Puiki dovana giminėms, draugams, ypač anūkams!

Čekius rašyti ir siųsti: BRIDGES

2715 E. Allegheny Ave.
Philadelphia, PA 19134

BRIDGES siųsti:

vardas/pavardė

adresas

miestas

valstija

zip

atlanta IE, Inc.
artėjant Kalėdinį siuntinių metų,
nuo š.m. rugpjūčio 16 d. taiko naujas
kainas siuntiniams laivu iš Čikagos į Lietuvą

\$0.49 už svarą iki 100 svarų

\$0.39 už svarą virš 100 svarų

*Nebrangiai, greitai ir maloniai
Jums patarnaus Atlanta*

**2719 West 71 Street,
Chicago, IL 60629
Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND**

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Muz. komp. Dariaus Lapinsko operos „Karalius Mindaugas“ vaizdajuostė bus rodoma rugpjūčio 21, sekmadienį, 12:15 val. p.p. PLC Lemonte. Libretą parašė pats operos kompozitorius Darius Lapinskas, naudodamas poeto Kazio Bradūno poeziją ir ištraukas iš poeto Justino Marcinkevičiaus dramos – poemos „Karalius Mindaugas“. Visus atsilankyti kviečia PLC renginių komitetas. Įėjimas nemokamas.

Kun. Antanas Saulaitis, SJ, ši sekmadienį, rugpjūčio 21 d., 12 val. aukos šv. Mišias Beverly Shores Šv. Onos bažnyčioje. Po pamaldų Lietuvių klubas rengia vasaros šventę – gegužinę Stankūnų restorano sodyboje.

BALFo gegužinėje, sekmadienį, rugpjūčio 21 d., ruošiamos Jaunimo centre, dalyvaus ilgametė BALFo Centro valdybos pirmininkė Maria Rudienė. Gimusi ir augusi šiose laisvės krašte, ji uoliai ir sumaniai vadovauja šalpos organizacijai – BALFui, šelpiančiam mūsų seses ir brolius Lietuvoje. Visi dalyvausime šioje gegužinėje.

Koncertas po atviru dangum penktadienį, rugsėjo 16 d., 7 v.v. vyks Ateitininkų namų sodyboje, Lemonte. Dalyvavimo auka 5 dol. asmeniui (pamali Lietuvoje vargstančių vaikų). Visus dalyvauti kviečia „Saulutė“, našlaičiams Lietuvoje globos komitetas.

XII Amerikos Lietuvių Kongresas š.m. spalio 29-30 d. vyks Čikagoje. L. K. Balzeko muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd. Kongrese spalio 29 d. specialius pranešimus atliks Lietuvos ambasadorius Washingtono Alfonso Eidintas, apie Lietuvos užsienio politinę veiklą kalbės – dr. Kazys Bobelis, apie Amerikos pabaltiečių veiklą – dr. Jonas Genys.

x Už a.a. Stasį Matutį šv. Mišios bus atnašaujamos Pal. Jurgio Matulio bažnyčioje, rugpjūčio 21 d., 9 val. ryto. Prašome gimines ir pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose. Žmona ir vaikai.

x Plaukiame į Havajų salas! Septynių naktų kelionėje aplankysime 4 salas: nuostabią Oahu, didžiųjų Havajų, tropikinių sodų salą Kauai ir gražiąją Maui. Visas salas aplankysime nekeisdami viešbučių ir nebandydami suspėti į lėktuvus. Išplauksime iš Honolulu vasario 18-25 d., 1995. Reikia užsiregistruoti iki rugpjūčio 30 d. Informacijai skambinti American Travel Service tel. 708-422-3000.

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Gibaitis
8247 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 1-312-776-8700
Kriminalinė Teisė

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 778-0800
Valandos pagal susitarimą

Operos vyrų choras ši sekmadienį gieda Rūtos Stroputės ir Tauro Bubliko vestuvėse, kurios bus Palaimintojo Jurgio Matulio bažnyčioje Lemonte. Choro vyrai renkasi 4 val. popiet.

Amerikos pilietybę turėti yra svarbu. Dažnai neįvertiname to, ką galime lengvai įsigyti. Socialinių reikalų taryba siūlo visiems, kurie dar neturi, bet turi teisę gauti Amerikos pilietybę, ją priimti. Jeigu atsiųstų bent 50 asmenų Čikagoje ir apylinkėse, mes pakviestume imigracijos advokatus ir pareigūnus į „Seklyčią“, kad būtų galima čia atlikti visus formalumus.

Suinteresuotieji kviečiami skambinti informacijai ir registracijai į Soc. reikalų raštinę darbo dienomis, tarp 9 val. r. ir 4 val. p.p., 312-476-2655.

Dr. Linas Sidrys ateitininkų studijų dienose Dainavoje rugsėjo 3 d. kalbės tema: „Poslinkiai lietuvių dvasinėje kultūroje Lietuvoje ir išsviwoje“.

„Sietuvos“ skautininkų ir vyr. skaučių draugovės iškyla ši seštadienį, rugpjūčio 20 d., vyks Dyer, Indiana, skautininkų Ričardo ir Sofijos Kunstanų sodyboje. Visos narės ir jų šeimos nariai laukiami 1 val. p.p. Kviečiamos ir draugovės nepriklausančios skautininkės.

Sol. Virgilijus Noreika, baigęs savo sutartį Caracas mieste, Venecueloje, jau grįžo į Lietuvą ir pradės dėstyti Muzikos akademijoje. Grįžo ir kiti menininkai, nes jiems to krašto valdžia neleido dainuoti koncertuose, nors to sutartyse nebuvo įrašyta.

Kun. Vincent Radvina, Santa Rosa, CA, prisijungdamas laimėjimo bilietėlių skaneles pridėjo 240 dol. auką „Draugui“. Džiaugiamės tokia dosnia auka ir tariaime nuodirdų aciū kunigui Radvinui, kuris suteikė ne tik materialinę bet ir moralinę paramą mūsų laikraščio leidimo darbe.

Midway aerodromas, esantis, galima sakyti, pačiame Čikagos mieste, pamažu atgyja, kaip liudija mero Richard M. Daley paskelbta statistika. Nuo 1993 m. aerodrome dirbančiųjų skaičius padidėjo 1,100, atsiaradus naujų darbų, kai aerodromu pradėjo naudotis daugiau oro linijų ir keleivių. Tvirtinama, kad šiuo metu Midway yra judriausias nuo 1960 metų, kai buvo atidarytas konkurentas – O'Hare aerodromas. Iš Midway kasdien pakyla 261 lėktuvas su skrydžiais į 71 miestą, o šių metų birželio mėnesį aerodromo skrydžiais pasinaudojo 815,274 keleiviai. Su pagausėjusiu judėjimu didėja ir triukšmas, kuriuo skundžiasi apylinkės gyventojai. Meras pradžioje bent apsaugoti mokyklų pastatus nuo lėktuvų užimo ir iki 1996 m. bus permontuota 10 apylinkės mokyklų, itaisant triukšmą mažinančias lubas.

x LEMONTE, PL centre, TRANPAK istaiga veikia kiekvieną savaitę: penkt. 3 v. p.p. - 7 v.v., šešt. 10 v.r. - 3 v. p.p., sekm. 8:30 v.r. - 2 v. p.p. Tel. 708-257-0497 arba 312-436-7772

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Dengiamie ir taisome visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

• Naujaji, Katalikų Bažnyčios patvirtintą ir išleistą Katekizmą (anglų kalba) galima gauti ir „Drauge“. Tai „Catechism of the Catholic Church“, išleistas Liberia Editrice Vaticana – Urbi et Orbi Communications. Stambus veikalas, 803 psl., minkštais viršeliais; kainą 20 dol., persiuntimas – 3.75 dol.

• Algirdas Julius Greimas, Saulius Žukas, „Lietuva Pabaltijy“. Istorijos ir kultūros bruožai. Išleido „Baltos lankos“, 1993. Pratarėje rašoma, kad „knygos idėja susiformavo dar prieš atgaunant Lietuvai nepriklausomybę, o rašyta ji, girdint grėsmingą sovietinės armijos variklį gausmą po kovo 11 d. akto. ...Prancūzų leidykla Gallimard norėjo išleisti Europos tautų kultūrai skirtą enciklopediją. Ieškodama autorių, leidykla kreipėsi į prof. A. J. Greimą ir siūlė rašyti didesnį, visą Pabaltijį apimančią, straipsnį“. Ši knyga ir yra kiek ilgesnis teksto variantas. Knyga 158 psl., iliustruota nuotraukomis, žemėlapiams ir faksimilėmis; kainą 5 dol.; užsakant paštu, pridėti 3.75 dol. persiuntimo išlaidoms padengti. Gaunama „Drauge“.

• Andre Frossard (Prancūzų akademijos narys), „Jono Pauliaus II pasaulis“, išleido „Baltos lankos“, 1993 m. Iš prancūzų kalbos vertė Aldona Merkytė. Knyga skirta popiežiaus Jono Pauliaus II vizitui į Lietuvą 1993 metais paminėti. Reikia pažymėti, kad knygos šriftas labai stambus ir todėl tinkamas vyresnio amžiaus žmonėms, kurie turi problemų su regėjimu. Kaina 5 dol., persiuntimo išlaidoms padengti reikia pridėti 3.75 dol. Gaunama „Drauge“.

Nors vasaros karščiai Čikagos per daug šiais metais nevargina, daug miesto gyventojų vis dėlto nori atsispausti Michigano ežero bangose: kaip neišnaudoti progą, kai savo pašonėje turi tokį brangų turtą – milžinišką gėlo vandens plotą. Tačiau ežere ne tik žmonės, bet ir kenksmingos bakterijos mėgsta „plaukioti“. Šia vasarą jau pasitaikė užteršto vandens ir kai kuriose vietose uždrausta net birsti į vandenį. Visų mėgstami Indianos Dunes paplūdimiai uždarė tris savaitgalius iš eilės, taip pat kai kur Čikagos ir Lake apskrities paplūdimiai, nors paplūdimioje Čikagoje taip blogai dar nėra. Iš 32 paplūdimių, kuriuos nuolat tiria Parkų priežiūros įstaiga, tebuvo iki šiol uždarė 2 – prie 31 ir prie 67 gatvės. Pernai visoje Amerikoje uždrausta maudytis 2,400 paplūdimiuose.

x 30% NUOLAIDA SIUNTOMS Į LIETUVĄ! Laivu tik 40 centų už svarą. Air Cargo tik \$1.80 už svarą. Kainos galioja siunčiant iš Čikagos ir iš kitų valstijų. Pervedame pinigų doleriais. Amerikietiško maisto rinkinys 42 sv. – \$69. LITUANICA C & C INC., 6607 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629. Tel. 1-312-585-8700.

x LIETUVIŲ GOLFO DIENA! Tradicinių Lithuanian Chamber of Commerce organizuojama Lietuvių Golfo Diena šiais metais įvyks trečiadienį, rugpjūčio mėn. 31 d. Silver Lake Country Club, 147 St. ir 82 Ave. Laimėtojų skiriamos vertingos dovanos. Standard Federal Banko prezidento Dave Mack dėka dalyviai bus vaišinami gaivinančiais gėrimais ir užkandžiais. Del rezervacijų skambinti Golfo Dienos vadovui Algijui Baliūnui, tel. 708-403-5151.

Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siūsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

JONVABALIS

Dieną jo nepamatyti. Po lapu jis dieną tiso. Tyliai miega, visas žalias – Jis ir pats tarsi lapelis.

Kai sutems, Išvysi tuoj, Kaip ugnelė virpa. Tai naktinėj pamainoj Jonvabalio dirba.

Algimantas Baltakis

MANO TĖTUKAS

Aš labai mėgstu savo tėtuką. Jis mane erzina. Aš labai mėgstu kai jis mane erzina. Jis papasakoja apie savo jaunystę – kai jis arklis ganė. Papasakoja apie savo mamą ir daugiau. Kai jis ateina pas mus, aš jam skaitau. Vieną kartą, kai mes iš kalnų grįžome ir vėl aš mačiau su tėtuku, su juo ilgai kalbėjau.

Lina Bird

MAN PATINKA SESUTĖS IR BROLUKAS

Man labai patinka mano mažos sesutės ir vyresnis brolis. Mes daug žaidžiam. Aš su broliu žaidžiu astronautus, riterius ir daug daugiau. Sesutės ir aš žaidžiam su lėlėmis. Aš joms skaitau knygas, aš su jomis labai mėgstu žaisti. Aš labai mėgstu vieną skaityti. Mes kartais skambinam muzikos instrumentais. Ana, mano penkia metų sesutė dainuoja, o aš skambinu pianinu. Mano brolis Jonas groja gitara. Mano mažytė, trijų metų sesutė, tik žiūri. Aš labai mėgstu savo sesutes.

Lina Bird,

Baltimorės karaliaus Mindaugo lit. m-las mokinė („Mūsų žinios“).

ATOSTOGOS MĖNULYJE (Pabaiga)

Po keletos dienų pradėjau galvoti, ar ne keista, kad aš visai nesu alkana? Nesu pavargusi, nenoriu miego. Geriau negalvoti apie tuos dalykus, bet eiti džiaugtis žmonėmis, istaiga, tebuvo iki šiol uždarė 2 – prie 31 ir prie 67 gatvės. Pernai visoje Amerikoje uždrausta maudytis 2,400 paplūdimiuose.

Jis atsiliepė: „Kaip sekasi ato-

Fėrnėnės ZVAIGŽDUTĖ

Išleistas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

Artojas

Piešė Marius Hauser, Bostono lit. m-las mokinys.

SPĖKITE

1. Koks laikrodis be ratų?
2. Tėvo šautuvus nenutildomas, motinos ašaros nesulaukiamos, dukters kasa nesupinama.
3. Žala žalačiule dangų laizo.
4. Be rankų, be kojų – dangumi lipa.
5. Pilnas aruodas raudonu kiaušiniu.

PRAEJUSIOS SAVAITĖS ATSAKYMAI

1. Saulutė. 2. Laikrodis. 3. Varpas. 4. Armonika. 5. Upė ir nupjauta pieva.

ŽASIS IR GERVĖ

Ežero pakraščiu bebradžiudama, gervė išgirdo, kaip žasis beplaukiudama gyrėsi:
– Ar yra kitas toks paukštis, kaip aš? Galiu plaukioti, lakioti ir vaikščioti. Kas gali su manim susilyginti?
– Liaukis (nustok) besigyruoti, paikioti (kvailioji) žasele! – tarė gervė. – Juk visi sako, kad pagyro puodas niekad netaukuotas. Ir kuo gi tu gali girtis? Tiesa, kad plaukioti, lakioti ir vaikščioti, bet ar gali taip skrajoti, kaip erelis, taip plaukioti, kaip lydeka, ir taip bėgioti, kaip briedis? Geriau mokėti vienas kuris daiktas, bet gerai, negu daug, o viskas blogai ir menkai.

Ksaveras Sakalauskas
Vanagėlis

PEŠLYS IR GYVATĖ

Peslys (paukštis) sugriebęs gyvatę nuskrudo padėbesiais. Gyvatė atsisuko ir įkrito paukščiui. Abu iš aukštybių nukrito, ir peslys nusibaigė.
– Kaipgi tu, – tarė gyvatė pesliui, – pasidarei toks beprotis, kad užsimanei žudyti tuos, kurie nieko blogo tau nepadarė? Teisinga bausmė tave ištiko už mano pagrobimą.

Žmogus, kuris tik savo norus uždare mėsos ir silpnusios skriaudžia, susidūręs su stipresniu, turės atkentėti ir už seniau padarytas piktadarybes.

Ezopas

AUTOBUSE

Autobuse prie lango sėdi jaunuolis, langas iki pusės praviras. Į autobusą įlipo viena senyva moteris ir atsisėdo šalia jaunuolio. Pamačiusi, kad langas atidaras, sako jaunuoliui:
– Gal galite uždaryti langą, gatvėje yra šalta?
– Jeigu uždarysiu, ar manai, kad gatvėje pasidarys šilčiau? – atsakė jaunuolis.

PIEŠINYS

Piešinį saulutė šviečia. Švyti, šildo. Juoktis kviečia Smėlio bokšteliu – gelsvai, Kopų boružes – rausvai.

Piešinį saulutė šviečia. Švyti, šildo... Juoktis kviečia Vėjo debesį – melsvai, Pušį kopose – žalsvai.

Jūra ošia. Bangos snara. Piešinį šviesu ir gera. Gražina Ragalevičienė, Lietuva

RAGAINA (Padavimas)

Tilžės dešinėje pusėje yra Vilmantynų aukštuma, su trimis kauburiais (aukščiausi iškilumomis vietomis). Seni žmonės pasakoja, kad čia gyvenę Ragainės kunigaikščio trys sūnūs milžinai. Šie trys kauburiai buvo jų suoliai. Jie mėgdavo ant jų saulėlydžio metu sėdėti iki vėlyvos nakties. Ilgainiui čia milžinams pasidarė per ankšta (per mažai vietos). Jie nutarė persiskirti. Gyvenę iki šiol taikingai, neborejo vienas nuo kito ir paskiau nutolti. Todel sau pasirinko atitinkamas vietas. Vyresnysis pasilaukė Vilmantynų aukštumos trijų kauburių kalną, antrasis pasirinko kairiajame Nemuno krante Varpilį, o trečiasis – anapus Nemuno Rambynų kalną. Prieš tai dar atliko milžinai tolimą kelionę. Jie norėjo pažinti pasaulį ir paieškoti laimės. Po daug mėnesių jie laimingai sugrįžo ir kiekvienas parsinešė atminimą: varpą, kirvį ir akmenį.

Dabar jie pradėjo statyti sau piliis. Visi dirbo išsiuose (labai įtemptai). Nebuvo tais laikais taip lengva pili statyti. Milžinai teturėjo tik vieną kirvį, kurį pasigabeno iš tolimo krašto. Kai vienas pabaigė darbą, numesdavo kirvį kitam, o pats išsėdavo. Kirvis nuolat be pertraukos keliaudavo ratu.

Galingas Ragainės valdovas išsidėdė ir džiaugsmingai sekė savo milžinų sūnų darbą. Jis taip pat nenorėjo nusileisti: liepė paduoti kirvį ir pastatė naują pilį, kuri savo didumu ir puikumu viršijo visas kitas piliis. Taip išaugo Ragainės, Rambynų, Varpilio ir Vilmantynų pilys. Kiekviena iš jų kuo nors išgarsėjo: Rambynas – laukų akmeniu, Varpilis – tvirtumu, o Vilmantynai – varpu.

Vilmantynų milžinas padėjo varpą po rytiniu kauburiu, todėl jis vadinamas Varpo kalnu. Daug atsilankydavo paklausti varpo, norėdami sužinoti, ar ligonis pagis, ar mirs. Užlipę ant pranašaujančio kalno viršūnės, pridėdavo ausį prie kalno kiaušymės ir laukdavo atsakymo. Jei niekas neatsiliepė, tai reiškė gera. Išgirdęs šurpulingą (liūdną) skambesį, suprastavo ateinant mirtį. Kartais varpas kimia (dusliai) suskambėdavo vidurnaktį, visi žinodavo, kad kuris nors apylinkėje mirė...

Jonas Remeika
(Bus daugiau)

Charakterio gali ir neturėti, tačiau charakteristika reikalinga. Blogai žiniai ausų nereikia. Kokiai gyvulių rūšiai priklauso atpirkimo ožys?